

Ranuan yläasteen

Oppilashuoltosuunnitelma

1.8.2014

1.8.2019 päivitetty

Sisällys

JOHDANTO.....	3
1 Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut.....	4
2 Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat	7
2.1 Järjestyssäännöt	8
2.2 Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen.....	9
2.3 Tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus	9
2.4 Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen.....	10
2.5 Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet.....	10
2.6 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	11
2.7 Toiminta äkillisissä kriisi-, uhka- ja vaaratilanteissa	16
3 Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen.....	17
4 Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa.....	22
5 Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen	23
6 Ranuan yläasteen ohjaussuunnitelma	24
6.1 Ohjauksen järjestämisen rakenteet ja toimintatavat.....	24
6.2 Työn- ja vastuunjako	27
6.3 Ohjauksen toimintatavat.....	29
6.4 Yhteistyö ohjauksessa	30
6.5 Tavoitteiden toteutumisen seuranta ja arviointi	32
LIITE 1 RANUAN YLÄASTEEN JÄRJESTYSSÄÄNNÖT 1.8.2019 ALKAEN	33
LIITE 2 RISKIEN KARTOITTAMINEN JA RISKIEN ARVIOINTI	34
LIITE 3 SELVITYS KOULUTAPATURMASTA.....	35
LIITE 4 RANUAN YLÄASTEEN KURINPITOSUUNNITELMA	36
LIITE 5 RANUAN YLÄASTEEN YHDENVERTAISUUS JA TASA-ARVOSUUNNITELMA	37
LIITE 6 KIUUSAAMISEEN PUUTTUMISEN LOMAKKEET (Lomakkeet 1 - 6).....	38
LIITE 7 HÄIRINTÄÄN PUUTTUMISEN LOMAKKEET	39
LIITE 8 KRIISISUUNNITELMA	40
LIITE 9 PELASTUSSUUNNITELMA	41
LIITE 10 SELVITYS VAARA-, UHKA- JA LÄHELTÄ PITI TILANTEESTA	42
LIITE 11 OPPILASHUOLLON LOMAKKEET	43

JOHDANTO

Oppilashuollon kokonaisuudella tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa koulu yhteisössä.¹

Koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman² tarkoituksena on edistää oppilashuollon tarpeenmukaista kohdentamista sekä tavoitteellista ja suunnitelmallista toimintaa. Oppilashuoltosuunnitelmaan on kirjattava:

- 1) arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista
- 2) oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen oppilashuollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi
- 3) yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa
- 4) suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- 5) toimenpiteet oppilashuoltosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (*omavalvonta*).

Suunnitelmassa kuvataan menettelytavat, joilla koulun henkilöstö, oppilaat ja huoltajat sekä tarvittavilta osin yhteistyötahot perehdytetään suunnitelmaan. Samalla sovitaan suunnitelmasta tiedottamisesta edellä mainituille. Suunnitelma tarkistetaan vuoden kuluessa siitä, kun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu ja päivitetään tarvittaessa.

Ranuan yläasteen koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma on tehty oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) perusteella ja otettu alun perin käyttöön 1.8.2014 alkaen. Koulukohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan on lisätty tai linkitetty muita koulun toimintaan keskeisesti liittyviä suunnitelmia kuten ohjaussuunnitelma (luku 6), kurinpitosuunnitelma, kriisi- ja pelastussuunnitelmat sekä yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelma. Näin eri suunnitelmat on helpommin löydettävissä.

¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 3 §.

² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 13 §.

1 Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

Ranuan yläasteella opiskelee lukuvuonna 2018-2019 vuosiluokilla 6-9 yhteensä noin 230 oppilasta eikä oppilasennusteen mukaan tulevina vuosina tapahdu merkittävää muutosta vaikka kunnassa syntyvyys on pienentynyt viime vuosina. Oppilashuollon kokonaistarvetta on tarkasteltu keskustelemalla koulun henkilöstön ja oppilaiden kanssa, kuulemalla eri asiantuntijoita sekä jatkuvana reflektointina koulukohtaisessa oppilashuoltoryhmässä. Merkittävää tietoa antavat myös Kouluterveyskyselyn kuntakohtaiset tulokset, Ranuan kunnan lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointisuunnitelma (2017-2020) sekä vuosittain tehtävä koulun Hyvinvointiprofiili (6-9 luokat).

Kouluterveyskysely tuottaa runsaasti tietoa nuorten elinoloista, kouluoloista, koetusta terveydestä, terveystottumuksista sekä oppilas- ja opiskelijahuollosta. Kouluterveyskysely toteutetaan parittomina vuosina koko maassa. Oppilaat vastaavat kyselyyn koulupäivän aikana opettajan valvonnassa. Kysely on vapaaehtoinen ja nimetön. Kyselyyn osallistuvat perusopetuksen 4. ja 5. vuosiluokkien oppilaat ja heidän huoltajansa, perusopetuksen 8. ja 9. vuosiluokkien oppilaat, lukioiden 1. ja 2. vuoden opiskelijat sekä ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat. Vertailukelpoista tietoa on kerätty perusopetuksen 8. ja 9. vuosiluokkaa käyville vuodesta 1996 lähtien.³

Alla on tiivistetysti kirjattu tärkeimmät ilon- ja huolenaiheet, jotka nousivat esiin Ranuan peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailta (kuvio 1). Mukaan on valittu merkittävimmät kahden viimeisimmän kyselyvuoden välillä ja pidemmällä aikavälillä tapahtuneet muutokset. Muutoksia ei ole esitetty tärkeysjärjestyksessä.⁴

Ranuan kuntakohtaiset tulokset tuovat esiin seuraavia	
Ilonaiheita	Huolenaiheina
-ilman ystäviä olevien määrä vähentynyt -aamupalan syönteä lisääntynyt -tupakointi vähentynyt -tosihumalan hankkiminen vähentynyt -koulunkäynnistä pitävien määrä lisääntynyt -koulunkäyntiuhpumus vähentynyt -riittämättömyyden tunne opiskelijana vähentynyt -vaikeudet koulunkäynnissä ja opiskelussa vähentyneet -työrauha luokassa lisääntynyt -opettajat kohtelevat oppilaita oikeudenmukaisemmin, ovat kiinnostuneempia oppilaiden kuulumisista ja rohkaisevat mielipiteen ilmaisuun enemmän -fyysinen koulukiusaaminen vähentynyt	-hampaiden harjaus vähentynyt -ylipainoisuus lisääntynyt -nuuskaaminen lisääntynyt -viikoittainen alkoholin käyttö lisääntynyt -luokan oppilaat viihtyvät vähemmän yhdessä ja luokan ilmapiiri tukee mielipiteen ilmaisua vähemmän -psykykinen koulukiusaaminen lisääntynyt -tapaturmien määrä koulussa lisääntynyt

Kuvio 1. Kouluterveyskyselyn 2017 kuntakohtaisia tuloksia.

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointisuunnitelman tavoitteena on määritellä tavoitteet ja suuntaviivat kunnan lapsi- ja nuorisopoliittiselle toiminnalle sekä palveluiden kehittämiseksi. Hyvinvointisuunnitelman tarkoituksena on edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia.

³ Kouluterveyskyselyn tulokset 2017.

⁴ Kouluterveyskyselyn tulokset 2017.

Hyvinvointisuunnitelmassa todetaan, että vaikka Ranualla väestö vähenee ja ikääntyy sekä syntyvyys alenee, on Ranualla edelleen suhteellisesti enemmän lapsia ja nuoria sekä lapsiperheitä kuin useimmissa Lapin kunnissa. Tilastotietojen valossa Ranualla asutaan selkeästi maan keskitasoa ahtaammissa asutokunnissa. Sekä Ranuan kunnan yleinen, että lasten pienituloisuusaste on vähentynyt vuodesta 2009, vaikkakin ne ovat vielä koko maan ja Lapin lukuja korkeammat. Ranualla toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä on vähentynyt vuodesta 2009 lähtien. Tilastojen valossa Ranualla on keskimäärin paljon pienituloisia perheitä, jotka kuitenkin pärjäävät ilman toimeentulotukea.⁵

Yleistä, tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrä on noin neljännes oppilasmäärästä. Arviossa on otettu huomioon huoltajilta saatu tieto, keskusteluissa oppilailta saatu tieto sekä opettajien kanssa tehty tiedonsiirto. Oppilashuollon palveluja kohdennetaan oppilaisiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Ranuan yläasteella on kouluterveydenhoitaja vähintään kolmena päivänä viikossa. Koululääkärille on varattu yksi päivä viikossa kouluterveydenhoitoon. Lääkäriin saa puhelimitse yhteyden jokaisena päivänä. Psykologin palvelut ovat mahdollisia. Kuraattori on yläasteella tavoitettavissa päivittäin.

Monialainen **oppilashuollon ohjausryhmä** vastaa Ranuan kunnan oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista (kuvio 2). Ranuan yläasteen oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa **koulukohtainen oppilashuoltoryhmä** (kuvio 3). Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän ensisijainen tehtävä on yhteisöllinen oppilashuolto: koulu- ja opiskeluympäristön sekä yhteisön terveellisyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin varmistaminen. Yksittäisen oppilaan tai tietyn oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseen liittyvien asioiden käsittelemistä varten kootaan tarvittaessa tapauskohtaisesti **monialainen asiantuntijaryhmä** (kuvio 4). Yksilökohtaisessa oppilashuollossa on tärkeää varhainen puuttuminen ja kouluyhteisön jokaisen aikuisen vastuu. Luokanvalvojan ja huoltajien välinen kommunikointi on tärkeää. Merkittäviä tiedonlähteitä yksilökohtaisen oppilashuollon tarpeesta ovat myös määräaikaisten ja laajat terveystarkastukset. Kuviossa 2 on kuvattu Ranuan yläasteen monialaisen oppilashuollon toiminta ja rakenne.

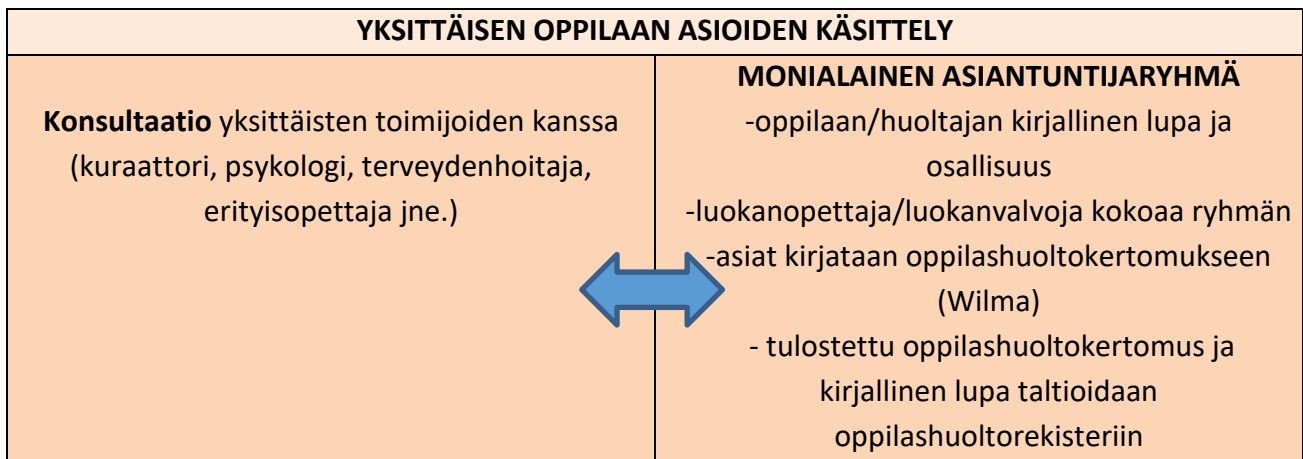
MONIALAINEN OPPILASHUOLLON OHJAUSRYHMÄ - Koulutuksen järjestäjä nimeää
Jäsenet: Hyvinvointilautakunnan nimeämä ryhmä
Kokoontuminen: Tarvittaessa
Tehtävät: <ul style="list-style-type: none"> • Oppilashuoltopalveluiden yleinen suunnittelu, kehittäminen, ohjaus ja arviointi <ul style="list-style-type: none"> • Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, jossa oppilashuolto-osuus

Kuvio 2. Oppilashuollon ohjausryhmä

⁵ Ranuan kunnan lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointisuunnitelma 2017-2020.

KOULUKOHTAINEN OPPILASHUOLTORYHMÄ - johtaa REHTORI		
Yhteisöllinen oppilashuolto	Kerran kuussa kokoontuva oppilashuoltoryhmä	Kerran viikossa kokoontuva oppilashuoltoryhmä
Jäsenet: huoltajaedustajat (vanhempainyhdisty nimeää), oppilasedustajat (oppilaskunnan hallitus nimeää), erityisopettaja, opinto-ohjaaja, kuraattori, terveydenhoitaja, lääkäri, psykologi, rehtori.	Jäsenet: erityisopettaja, opinto-ohjaaja, kuraattori, terveydenhoitaja, lääkäri, psykologi, rehtori.	Jäsenet: erityisopettaja, opinto-ohjaaja, kuraattori, terveydenhoitaja, rehtori.
Kokoontuminen: kolme kertaa lukuvuodessa	Kokoontuminen: noin kerran kuukaudessa	Kokoontuminen: viikoittain
Tehtävät: <ul style="list-style-type: none"> • Kouluuyhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen, ehkäisevä toiminta • Oppilashuollon suunnittelu, kehittäminen, toteuttaminen ja arviointi • Hyvinvointia edistävät käytänteet • Kouluterveyskyselyn tulosten käsittely • Hyvinvointiprofiilin tulosten käsittely • Koti-koulu -yhteistyön vahvistaminen • Koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman tarkistaminen ja päivittäminen tarvittaessa 	Tehtävät: <ul style="list-style-type: none"> • Osallistuminen tarpeen mukaan monialaiseen asiantuntijaryhmään • Seuraa oppilashuollon kokonaistarvetta ja reagoi huolenaiheisiin 	Tehtävät: <ul style="list-style-type: none"> • Oppilashuoltoasioiden koordinointi • Osallistuminen tarpeen mukaan monialaiseen asiantuntijaryhmään • Vastaa vuosittain kriisitoimintamallien päivittämisestä ja organisoii toimintaa kriisitilanteessa • Ottaa vastaan <i>häirintä</i> - ilmoitukset ja organisoii tapausten selvittämisen Opetusjärjestelyihin (tehostettu ja erityinen tuki) liittyvä käsittely • Oppilaan ja huoltajan osallisuus (ei tarvitse oppilaan/huoltajan lupaa) • Asian käsittelyyn osallistuvat ne, joiden tehtäviin oppilaan asian käsittely välittömästi kuuluu

Kuvio 3. Koulukohtainen oppilashuolto.

Kuvio 4. Monialainen asiantuntijaryhmä.

2 Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat

Yhteisöllinen oppilashuolto tarkoittaa toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko kouluyhteisössä edistetään oppilaiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Kaikkien koulun oppilaiden kanssa työskentelevien on tehtävissään edistettävä oppilaiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä kotien ja koulujen välistä yhteistyötä.⁶

Hyvinvoiva yhteisö muodostuu luottamuksesta ja avoimuudesta ihmisten välillä, yhteisöön kuulumisen tunteesta ja kuulluksi tulemisesta. Yhteisöllistä hyvinvointia voidaan vahvistaa suunnitelluin toimenpitein. Koulun henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista.

Ranuan yläasteella kokoontuu kerran kuukaudessa koulukohtainen oppilashuoltoryhmä, johon kuuluvat opinto-ohjaaja, erityisopettaja, kuraattori, kouluterveydenhoitaja, lääkäri, psykologi ja rehtori. Koollekutsujana toimii rehtori. Koulukohtaisen oppilashuollon suunnittelun, seurannan ja arvioinnin toteuttamiseksi kuukausittain kokoontuvaa oppilashuoltoryhmää laajennetaan oppilas- ja huoltajaedustajilla sekä muilla mahdollisesti tarvittavilla yhteistyökumppaneilla kolme kertaa lukuvuoden aikana (elo-syyskuu, tammikuu ja toukokuu). Tämä kokoonpano muodostaa niin sanotun **yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän**.

Ranuan yläasteella on tukioppilastoimintaa. Tukioppilastoiminta on peruskoulussa toimiva tukijärjestelmä, joka perustuu vertaistuen ajatukseen. Tukioppilas on tavallinen, vapaaehtoinen oppilas, joka haluaa toimia kouluyhteisön hyväksi ja auttaa muita oppilaita. Tukioppilaat saavat koulutuksen ja toiminnasta vastaa koulussa työskentelevä aikuinen ohjaaja. Tukioppilastoiminta parantaa koulun työskentelyilmapiiriä muun muassa ehkäisemällä koulukiusaamista, sovittelemalla ristiriitatilanteita ja edistämällä suvaitsevaisuutta. Tukioppilaiden järjestämä toiminta luo mehenkeä koulussa, edesauttaa hyväksyvän ja myönteisen ilmapiirin sekä yhteisön syntymistä.

⁶ Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki (1287/2013) 4 §.

Tukioppilastoiminnan tavoitteena on edistää hyviä toverisuhteita, kouluviihtyvyyttä, yhteisvastuuta sekä turvallista ja kannustavaa ilmapiiriä koulussa.

Ranuan yläasteella toimii myös oppilaskunta. Kaikki oppilaat ovat oppilaskunnan jäseniä ja oppilaskunta valitsee keskuudestaan oppilaskunnan hallituksen. Uusi hallitus valitaan joka syksy. Toimintaa ohjaa oppilaskunnan ohjaava opettaja. Oppilaskuntatoiminnan tavoitteena on kehittää oppilaiden kykyjä ja taitoja toimia omien ryhmiensä edustajina, pyrkiä parantamaan oppilaiden asemaa koulussa sekä tarjota oppilaille tarkoituksenmukaisella tavalla mahdollisuus osallistua ja ottaa vastuuta yhteisten asioiden hoidosta omassa kouluyhteisössä.

Ranuan yläaste toimii tiiviissä yhteistyössä koulun ulkopuolisten lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien tahojen kanssa. Näitä yhteistyötahoja on kuvattu kuviossa 5.

Yhteistyö	Yhteistyötaho	Muuta
yhteisöllisen oppilashuollon kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Silta-työryhmä - Poliisi - Seurakunta - 4H - Yrittäjät - Eri oppilaitokset - Nuorisotoimi 	- Järjestysäännöt, valvonta, kurinpito, ohjaus
oppilaanohjaus, koulutuksen siirtymävaiheet sekä jatko-opintojen suunnittelu	<ul style="list-style-type: none"> - Kouluterveydenhoito - Toisen asteen oppilaitokset - Erityisoppilaitokset - TE-keskus - Kansanopisto - Alakoulut - Etsivä nuorisotyöntekijä 	- Nivelvaiheiden yhteistyö on kuvattu Ranuan perusopetuksen opetussuunnitelmassa
Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastukset	<ul style="list-style-type: none"> - Pelastuslaitos - Kunnan kiinteistöpuoli - Kouluterveydenhoito 	<ul style="list-style-type: none"> - Turvakävelyt - Poistumisharjoitukset - Kouluterveyskyselyt - Luokkakohtaiset hyvinvointiin liittyvät kyselyt - Turvallisuuskansio - Kriisisuunnitelma - Pelastussuunnitelma
Terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä	<ul style="list-style-type: none"> - Kouluterveydenhoitaja - Hammashoitola - Aineenopettajat - Luokanopettaja/luokanvalvoja 	- Esimerkiksi kouluterveyskyselyn kautta kohdennetaan terveystiedon opetusta ja otetaan ajankohtaisia asioita esille huoltajailloissa, huoltajavarteissa ja luokanvalvojan tunneilla

Kuvio 5. Yhteistyötahot.

2.1 Järjestyssäännöt

Koululla on laadittu järjestyssäännöt opetushallituksen ohjeen pohjalta ([OPH määräykset ja ohjeet 2016:2](#)). Järjestyssäännöt tarkistetaan vuosittain ja oppilaat pääsevät vaikuttamaan

järjestyssääntöihin oppilaskunnan hallituksen kautta. Järjestyssäännöt käsitellään lukuvuoden lopulla yhteisöllisessä oppilashuollossa. [Järjestyssäännöt](#) löytyvät liitteestä 1.

2.2 Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Koulussa pyritään ennaltaehkäisemään poissaoloja varhaisella puuttumisella ja auttamisella, sillä koulupoissaoloilla voi olla monenlaisia seurauksia lapsen ja nuoren hyvinvoinnille ja oppimiselle.

Perusopetuslaki velvoittaa huoltajan huolehtimaan lapsensa oppivelvollisuuden suorittamisesta (PoL 26 §). Oppivelvollisuuden suorittamiseen kuuluu läsnäolo koulussa.

Ranuan yläasteella on käytössä sähköinen www-liittymä **Wilma**, josta huoltajan on mahdollista seurata oppilaan koulutyöskentelyn sujumista sekä tuntimerkintöjä. Huoltaja voi Wilman avulla selvittää oppilaan poissaolon syyksi terveydelliset syyt tai luvattoman poissaolon. Luokanvalvoja voi perustellusta syystä myöntää luvan enintään kolmen päivän poissaoloon. Pidemmistä poissaoloista päättää rehtori. Luvallisesta poissaolosta on tehtävä anomus Wilmaan hyvissä ajoin ennen poissaoloa, jotta oppilas ehtii selvittää etukäteen poissaoloajalle koulussa käydyt asiat, kotitehtävät ja kokeet asianomaisten opettajien kanssa. Huoltajan on velvollisuus huolehtia oppilaan opiskelusta poissaolon ajan. Kesken koulupäivän saa koulusta poistua vain terveydenhoitajan, opettajan, luokanopettajan/valvojan tai rehtorin luvalla. Huoltaja selvittää oppilaan poissaolot Wilman kautta mahdollisimman pian. Mikäli huoltajalla ei ole käytössä internet-yhteyttä, poissaolot selvitetään luokanvalvojalle kirjallisesti.

Luokanopettajan/valvojan vastuulla on seurata poissaoloja ja selvittää poissaolojen syyt. Poissaoloihin puuttuminen voi olla tarpeen esimerkiksi silloin kun oppilaalla on selvittämättömiä/luvattomia poissaoloja, poissaolot toistuvat tiettyinä päivinä tai tunteina, jos poissaolojen syynä oleva sairaus ei ole selkeä ja poissaolo jatkuu pitkään ilman lääkärin tai muun hoitavan tahon lausuntoa, jos oppilaan suoriutumisen taso laskee merkittävästi tai kun poissaoloja on kertynyt lukukauden aikana yhteensä 50 tuntia.

Jos luokanopettajan/valvojan selvityksen jälkeen poissaolojen syyt jäävät epäselviksi tai poissaolot jatkuvat, huoltaja kutsutaan oppilashuoltopalaveriin, jossa sovitaan tarvittaessa koulunkäynnin tukitoimista.

Luvattomat poissaolot korvataan sen oppiaineen, jolta poissaolo on, tehtäviä tehden koulupäivän jälkeen periaatteella ”tunti tunnista”.

2.3 Tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Tapaturmien ehkäisemiseksi on tärkeää, että kaikilla kouluyhteisön jäsenillä on tiedossa yhteiset säännöt ja toimintatavat. Koulutapaturmia ehkäistään kartoittamalla riskit ja vaaranpaikat. Riskien kartoittaminen ja riskien [arviointi](#) tehdään vuosittain. (Liite 2)

Hoitoa tarvitseva oppilas ohjataan mahdollisen ensiavun jälkeen terveydenhoitajalle tai terveyskeskukseen, vakavissa tapauksissa tilataan ambulanssi. Tapaturman sattuessa ollaan yhteydessä oppilaan huoltajaan. Koulutapaturmasta tulee aina tehdä kirjallinen ilmoitus, [lomake](#)

löytyy liitteestä 3. Toimintatavat ensiavun järjestämisestä ja hoitoonohjauksesta on kuvattu kriisisuunnitelmassa (jäljempänä).

2.4 Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Tupakkatuotteiden hallussapito on kielletty alle 18-vuotiailta. Hallussapito- ja käyttökielto on kirjattu myös koulun järjestyssääntöihin. Mikäli oppilas jää kiinni tupakan hallussapidosta takavarikoidaan tupakointivälineet ja ollaan yhteydessä huoltajiin. Mikäli oppilas jää kiinni tupakoinnista, soittaa oppilas itse huoltajalleen tapahtuneesta opettajan ja/tai rehtorin valvonnassa, lisäksi koululla pidetään terveystiedon opettajan kanssa kasvatustiedustelu asiasta. Toisesta kerrasta ilmoitus samalla periaatteella kotiin ja oppilas kirjoittaa opettajan valvonnassa 150 sanan mittaisen aineen tupakoinnin vaaroista ja tupakoimattomuuden hyvistä puolista. Kolmannella kerralla ollaan yhteydessä joko sosiaaliviranomaisiin tai poliisiin. Toimintamalli tupakointiin ja muihin päihteisiin liittyen on kuvattu Ranuan yläasteen [kurinpitosuunnitelmassa](#) (liite 4).

Tupakkatuotteiden käyttö on kielletty koko koulukiinteistön sisä- ja ulkoalueilla, kielto koskee myös tilojen ilta- ja viikonloppukäyttäjiä. Koulun rehtori ja opettajat ovat velvollisia puuttumaan koulualueella tupakoimiseen.

Jos oppilaan epäillä olevan päihtynyt, otetaan yhteyttä huoltajiin, että he hakevat oppilaan kotiin ja tehdään lastensuojeluilmoitus sekä ollaan tarvittaessa yhteydessä poliisiin. Huumeiden ja alaikäisen alkoholin hallussapito on aina poliisin asia. Asian havainnut hoitaa asian alusta loppuun asti ja tiedottaa myös oppilaan luokanopettajaa/luokanvalvojaa sekä rehtoria.

Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäisemiseksi järjestetään erilaisia teematapahtumia, luentoja ja opetustuokioita. Lisäksi osallistutaan valtakunnallisiin ja koulun omiin kampanjoihin, joita ovat muun muassa Camera Obscura, Smoke Free ja Uskalla sanoa Ei. Teemoja käsitellään oppilaiden kanssa tunneilla (terveystieto) ja kouluterveydenhoitajan tarkastuksissa sekä huoltajille suunnatuissa huoltajailloissa.

Oppilashuollon rooli päihdetyössä on päihteidenkäytön varhainen tunnistaminen ja puuttuminen.

2.5 Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet

Ranuan kunnassa on laadittu koulukuljetusopas⁷, josta selviää koulukuljetuksen periaatteet ja käytänteet. Opas löytyy Ranuan kunnan kotisivuilta osoitteesta <http://www.ranua.fi/loader.aspx?id=21aad447-5ccf-442b-a7c2-05a0aebf669e>. Oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään 3 tuntia.

Kyyditysoppilaille on järjestetty koululle valvonta. Aamuisin oppilaan tulee tulla suoraan koululle. Kyydistä voi jäädä välille vain, jos on esimerkiksi liikuntaa Peuralla tai jäähallilla. Koulupäivän

⁷ Ranuan sivistyslautakunta 2.5.2012 § 40.

päätyttyä oppilas voi nousta kyytiin kuljetuksen normaalin reitin varrelta asianmukaisesta paikasta (linja-autopysäkki).

Ranuan kunta tekee omalta osaltaan jatkuvaa työtä koulumatkojen turvallisuuden parantamiseksi. Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opastamaan lapsiaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä.

Turvallisuusohjeet kuljetusoppilaalle:

- Ole ajoissa sovitulla odotuspaikalla
- Odota autoa rauhallisesti, älä aiheuta vaaraa itselle tai muille
- Nouse autoon reippaasti ryntäilemättä
- Istu penkillä ja kiinnitä turvavyö. Turvavyö tulee pitää kiinnitettynä matkan ajan
- Käyttäydy matkalla asiallisesti ja ota muut huomioon
- Noudata hyviä tapoja ja kuljettajan antamia ohjeita
- Pidä omalta osaltasi paikat kunnossa. Älä riko omaisuutta
- Kerro kuljettajalle, jos matkan aikana tulee ongelmia itselle tai toisille
- Poistu autosta viivyttämättä. Jos joudut ylittämään tie, odota ensin, että linja-auto/taksi on jatkanut matkaansa.

Liikennöitsijän vastuu kattaa koulumatkan. Oppilas on kunnan vakuutuksen piirissä koko koulumatkansa ajan. Kunta on vakuuttanut kaikki oppilaat koulussa tai koulumatkalla tapahtuvan tapaturman varalta. Vakuutus koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa sekä koulun järjestämiä opintovierailuja ja -retkiä. Vakuutus korvaa tapaturman aiheuttamat hoitokulut. Esinevahinkoja ei korvata.

2.6 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Kaikilla kouluyhteisön jäsenillä on oikeus fyysiseen ja psyykkiseen koskemattomuuteen. Jokaisella on myös oikeus turvalliseen työympäristöön. Koulun opettajalla tai rehtorilla on velvollisuus ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle.

Tasa-arvolain mukaan sukupuolten tasa-arvoa tulee edistää kaikessa opetuksessa ja koulutuksessa, mikä velvoittaa laatimaan tasa-arvosuunnitelman. Yhdenvertaisuuslaki edellyttää että, kouluilla pitää olla suunnitelman tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja että kouluissa tehdään järjestelmällistä tasa-arvotyötä. Myös perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet korostavat sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden lisäämisen merkitystä. Näiden pohjalta Ranuan yläasteelle on laadittu [tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) (liite 5).

Kiusaamiseen puuttuminen

Ranuan yläasteella noudatetaan KiVa-koulu -ohjelman mukaista toimintaperiaatetta, joka on Turun yliopistossa kehitetty toimintamalli koulukiusaamisen vähentämiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi.

Oppilaille toteutetaan lukuvuoden alussa info kiusaamisen vastaisuudesta joko aamunavauksen avulla tai luokanvalvojan tunnilla. Kiusaamiseen puuttumiseen on nimetty koululle työryhmä, joka lukuvuoden alussa informoi opetushenkilökuntaa kiusaamiseen puuttumisen toimintatavasta. Huoltajille tiedottaminen lukuvuoden alussa tapahtuu Wilman välityksellä sekä huoltajaillassa ja/tai

huoltajavarttien yhteydessä. Huoltajia pyritään ottamaan aktiivisesti mukaan kiusaamisen vastaiseen kampanjointiin ja tehdään yhteistyötä paitsi kiusaamisen ehkäisemiseksi, myös tapahtuneen kiusaamisen ilmi tuomiseksi ja lopettamiseksi.

Yläasteella toteutetaan kiusaamisen ennaltaehkäiseviä toimintatunteja luokanvalvojan ohjaamana sekä muun muassa oppilaanohjauksen ja terveystiedon tunneilla. Lisäksi kiusaamisen ennaltaehkäisevää materiaalia voidaan hyödyntää tarpeen mukaan painottaen opettajan mielestä ajankohtaisia ja luokalle sopivia aihealueita. Materiaalia löytyy esimerkiksi KiVa-oppaasta sekä [Rovaniemen kaupungin hyvinvoinnin vuosikellosta](#).

Kohdennetut toimenpiteet otetaan käyttöön kiusaamistapauksen tultua ilmi ja ne kohdennetaan erityisesti kiusaamiseen osallistuneisiin ja kiusattuihin lapsiin tai nuoriin, tavoitteena saada kiusaaminen loppumaan. Yläasteella toimii kiusaamiseen puuttuva-tiimi (KiPu), joka pääasiassa vastaa näistä kohdennetuista toimista. Kaikilla koulun aikuisilla on vastuu kiusaamisen huomaamisessa ja siihen puuttumisessa. Myös oppilaiden julkituomat kiusaamistapaukset täytyy ottaa vakavasti eikä vähätellen. Keskeisessä asemassa on luokanopettaja/luokanvalvoja, jonka tulee panostaa oman ryhmänsä kuunteluun. Omalta luokalta on hyvä kerätä palautetta säännöllisin väliajoin ja kysyä mahdollisesta kiusaamisesta. Kiusaamisen selvittämisen toimintamalli on kuvattu kuviossa 6. Ilmi tulleet kiusaamistapaukset ja niiden käsittelyt kirjataan lomakepohjille (liite 6), joita säilytetään opettajainhuoneen kaapissa olevassa KiPu-kansiossa. Ranuan yläasteella oppilaiden välisissä konflikteissa voidaan ratkaisumenetelmänä käyttää myös sovittelua.

1. Kaikki ovat velvollisia ilmoittamaan havaitusta kiusaamisesta. Myös oppilaille on syytä muistuttaa asiasta. Kiusaamistapausten selvittäminen on aina kuitenkin koulun aikuisten vastuulla.
2. Yksittäiset, ei toistuvat riitatilanteet selvitetään opettajaohjoisesti; luokanvalvoja/luokanopettaja, vakavammassa tilanteissa mukana on rehtori. Mikäli kyseessä on väkivaltaa tai omaisuuteen kohdistuvaa ilkivaltaa sisältävä tilanne, otetaan yhteys myös huoltajaan ja tarvittaessa poliisiin. Kiusaamis- tai vahinkotilanteissa on mahdollisuus myös sovittelun käyttöön.
3. Mikäli kiusaaminen on systemaattista ja toistuvaa, ohjautuu tapaus KiPutiimin käsittelyyn. KiPutiimiläiset selvittävät tapauksen KiVa-toimintamallin mukaan.
Vaihe 1. <ul style="list-style-type: none">• Kiusaamisen ensi vaiheessa vastuhenkilö on aikuinen, joka saa tiedon mahdollisesta kiusaamisesta. Hän täyttää KiPu-lomakkeen (lomake 1), joka toimitetaan KiPutiimille. KiPutiimi arvioi onko kyseessä kiusaaminen vai yksittäinen konfliktitilanne.
Vaihe 2. <ul style="list-style-type: none">• KiPutiimi ottaa kiusaamistapauksen käsiteltäväkseen. Jokaista kiusaamistapausta selvittelee kaksi KiPutiimin jäsentä. Ensimmäiseksi KiPutiimi keskustelelee kiusatuksi tulleen oppilaan kanssa (lomake 2). Tapaamisessa saadaan tarkennettua kuvaa siitä, mitä on tapahtunut, milloin on tapahtunut, miten pitkään kiusaaminen on jatkunut ja ketkä siihen ovat osallistuneet.• Kun kiusatun kanssa on puhuttu, käydään erilliset keskustelut niiden kiusaamiseen osallistuneiden kanssa, joiden nimet ovat tulleet esille silloin, kun kiusaamisesta on ilmoitettu opettajalle/KiPutiimille tai joiden nimet ovat nousseet esiin keskustelussa kiusatun kanssa (lomake 3). Kiusaajille tehdään selväksi, että kiusaaminen on havaittu ja että sitä ei hyväksytä. Samana päivänä keskustellaan myös kiusaajien kanssa ryhmänä, ja harkinnan mukaan mukana voi olla myös kiusattu (lomake 4). Ryhmäkeskustelussa sovitaan seuranta keskustelun ajankohta noin 1-2 viikon päähän.• Seuranta keskustelussa KiPutiimin jäsenet tapaavat aluksi kiusatun oppilaan. Hänen kanssaan varmistetaan siitä, että tilanne on muuttunut paremmaksi. (Lomake 5) Tämän jälkeen tavataan yhtä aikaa kaikki kiusaamiseen osallistuneet oppilaat, ja tarkistetaan, ovatko tehdyt sopimukset pitäneet ja kiusaaminen loppunut. (Lomake 6) Mikäli näin on tapahtunut, annetaan kiitosta ja asia jää siihen.

Vaihe 3. (Jos kiusaaminen jatkuu.)

- Jos kiusaaminen jatkuu edelleen, järjestää KiPutiimi välittömästi laajennetun tapaamisen. Tapaamiseen osallistuvat asiaa hoitaneen KiPutiimin lisäksi rehtori ja koulukuraattori sekä kiusattu että kiusaavat oppilaat huoltajineen. Palaverissa sovitaan pelisäännöt sille, että kiusaaminen loppuu varmasti. Tarvittaessa KiPutiimi pyytää laajennettuun palaveriin mukaan myös koulupoliisin.

Kuvio 6. Kiusaamistilanteiden selvittämismalli.

Kaikki eivät ole vastuussa kiusaamisesta, mutta kaikki ovat vastuussa sen lopettamisesta. Kiusaamisesta löytyy lisätietoa Ranuan yläasteen kriisisuunnitelmasta ja KiVa Koulu Opettajan oppaasta (yläkoululle) sekä osoitteesta www.kivakoulu.fi.

Häirintään puuttuminen

Kaikenlainen häirintä on aina ei-toivottua ja yksipuolista. Toiseen henkilöön kohdistunut huomio muuttuu häirinnäksi tai ahdisteluksi ainakin silloin, jos sitä jatketaan, vaikka kohteeksi joutunut on ilmaissut pitävänsä sitä loukkaavana tai vastenmielisenä. Lähtökohtana on henkilön oma kokemus. Se, mitä koetaan häirinnäksi tai ahdisteluksi, riippuu henkilöstä, tilanteesta, osapuolten välisestä suhteesta ja vuorovaikutuksesta sekä aikaisemmista kokemuksista.

Jokaisella kouluyhteisön jäsenellä tulee olla oikeus määritellä omat rajansa sekä velvollisuus tunnistaa toisten rajat ja kunnioittaa niitä. Jokaisella yhteisöön kuuluvalla on oikeus omaan kehoonsa, tunteisiinsa ja mielipiteisiinsä, oikeus määrittää omat rajansa, määrätä kuka saa koskea ja mihin sekä oikeus ympäristöönsä, jossa saa näyttää omalta itseltään. Kaikenlainen häirintä ja ahdistelu loukkaavat yksilön oikeutta henkilökohtaiseen vapauteen ja itsemääräämiseen.

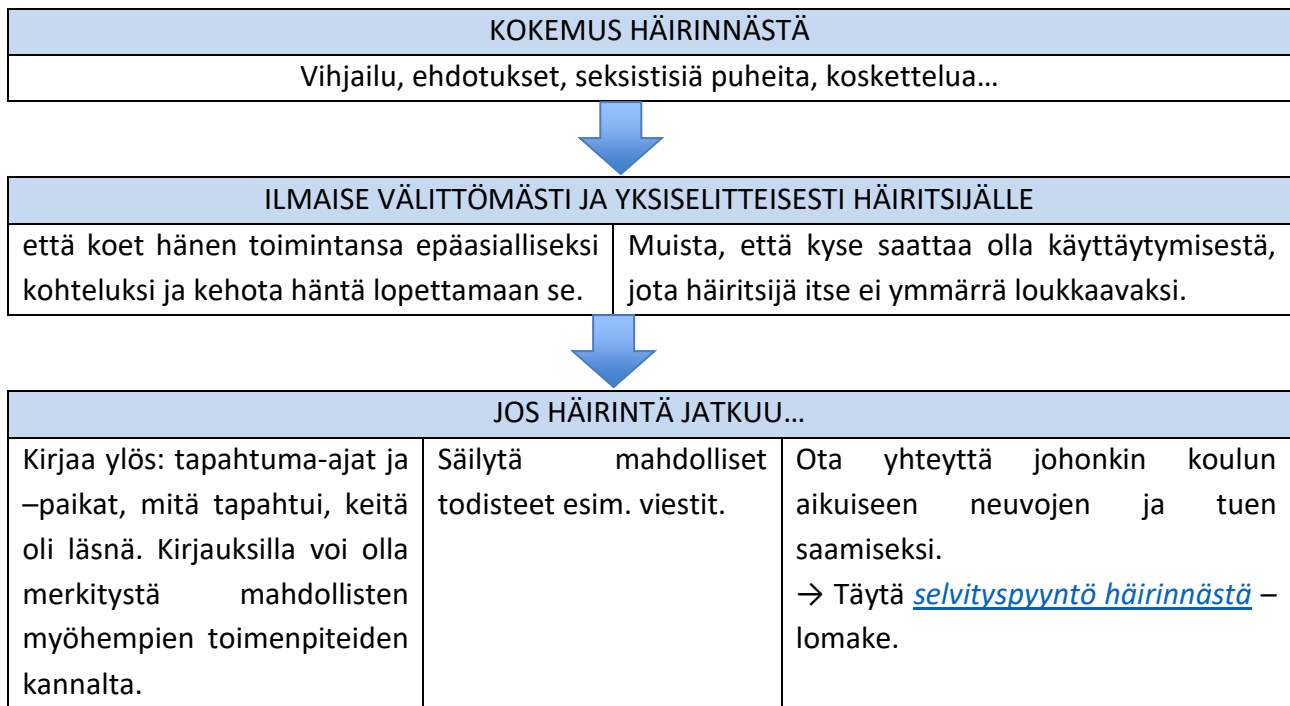
Häirintä voi olla seksuaalista tai esimerkiksi henkilöön ikään, alkuperään, uskontoon, vakaumukseen, terveydentilaan tai vammaisuuteen liittyvä häiritsevä käyttäytyminen.

Häirintä voi olla muodoiltaan verbaalista, non-verbaalista tai fyysistä. Häirintä voi näyttäytyä monella tavalla. Suoran henkilökohtaisen häirinnän lisäksi myös sosiaalisen median kautta tapahtuva häirintä tulee ottaa vakavasti.

Kokemus seksuaalisesta häirinnästä voi syntyä esimerkiksi seuraavin yksilöä loukkaavin tavoin:

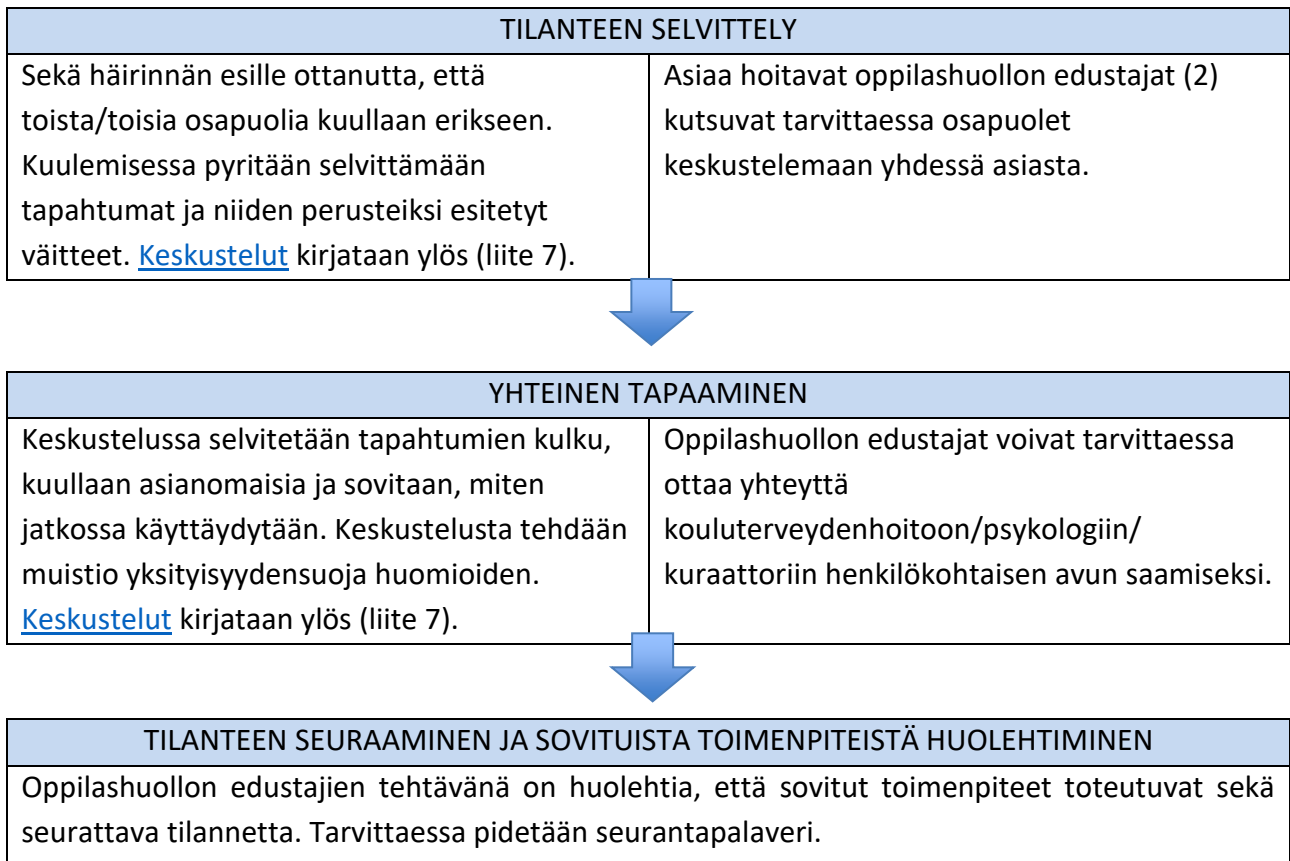
- sukupuolisesti vihjailevat eleet tai ilmeet
- härskit puheet, kaksimieliset vitsit
- vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat asiattomat huomautukset tai kysymykset
- esille asetetut pornografiset tai yliseksuaaliset painotuotteet
- seksuaalisesti värityneet kirjeet, puhelinviestit ja sähköpostit
- häiritsevä fyysinen koskettelu
- sukupuoliyhteyttä tai muuta sukupuolista kanssakäymistä koskevat ehdotukset tai vaatimukset
- raiskaus tai sen yritys
- halventavat puheet toisesta sukupuolesta tai toisen sukupuolen alentaminen yhteisön vuorovaikutustilanteissa, valinnoissa ja päätöksissä

Jos kouluyhteisössä ilmenee häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua, tilanteen korjaamiseksi on ryhdyttävä toimenpiteisiin. Häirinnän kohteeksi joutunut täyttää *Selvityspyyntö häirinnästä* –lomakkeen (liite 7) yhdessä jonkun koulun aikuisen kanssa tai itsenäisesti. Selvityspyyntö toimitetaan oppilashuollon edustajalle, joka ottaa asian esille kerran viikossa kokoontuvassa koulukohtaisessa oppilashuollossa, jossa sovitaan asian selvittämisen työnjako. Kuviossa 7 on kuvattu toimintamalli häirintätilanteeseen joutuneelle.

Kuvio 7. Toimintamalli, jos joudut häirinnän kohteeksi.

Ilmoituksiin tulee suhtautua vakavasti ja häirintätilanteissa häiritsijä on aina vastuussa. Häirintävaihteet pitää aina selvittää ja kaikilla osapuolilla tulee olla oikeus tulla kuulluksi. Näin varmistetaan kaikkien osapuolten oikeusturvan toteutuminen. Jos häirintä sisältää fyysisen koskemattomuuden tahallisen loukkauksen tai uhkauksen siitä, asia annetaan viranomaisten selvitettäväksi. Häirintätilanteen selvittelyprosessi on kuvattu kuviossa 8.

Kuvio 8. Häirintätilanteen selvittelyprosessi.

Mikäli häirintä ei lopu, voidaan häiritsijälle määrätä kurinpitorangaistuksena kirjallinen varoitus tai määräaikainen erottaminen. Määräaikaisen erottamisen käsittelyyn osallistuu myös sosiaalihuollon edustaja.

2.7 Toiminta äkillisissä kriisi-, uhka- ja vaaratilanteissa

Yläasteella on vuosittain päivitettävät kriisi- ja pelastussuunnitelmat. Kriisisuunnitelma toimii apuna koulua koskevilla onnettomuustilanteissa ja esimerkiksi kuolemantapauksissa. Kriisisuunnitelman tavoitteena on

- 1) turvallisen oppimis- ja työskentely-ympäristön luominen,
- 2) hallittu toiminta kriisitilanteissa,
- 3) oppilaiden, huoltajien sekä henkilökunnan tukeminen ja auttaminen kriisitilanteissa sekä
- 4) kriisitilanteiden jälkihoito ja haittavaikutusten ennaltaehkäisy.

Tärkeää kriisi-, uhka- ja vaaratilanteita ajatellen on asioiden ennakoiminen ja etukäteissuunnittelu. Kouluyhteisön suvaitseva, myönteinen ja välittävä ilmapiiri edistävät arjen sujumista ja turvallisuutta.

Toimintaohjeet hätätapauksia varten löytyvät jokaisen luokan ovenpielestä. Turvallisuuskansioita on kaksi kappaletta, toinen rehtorin kansliassa ja toinen opettajahuoneen kaapissa. Turvallisuuskansiosta löytyy toimintamalleja erilaisia [kriisitilanteita](#) varten (liite 8) sekä [pelastussuunnitelma](#) (liite 9).

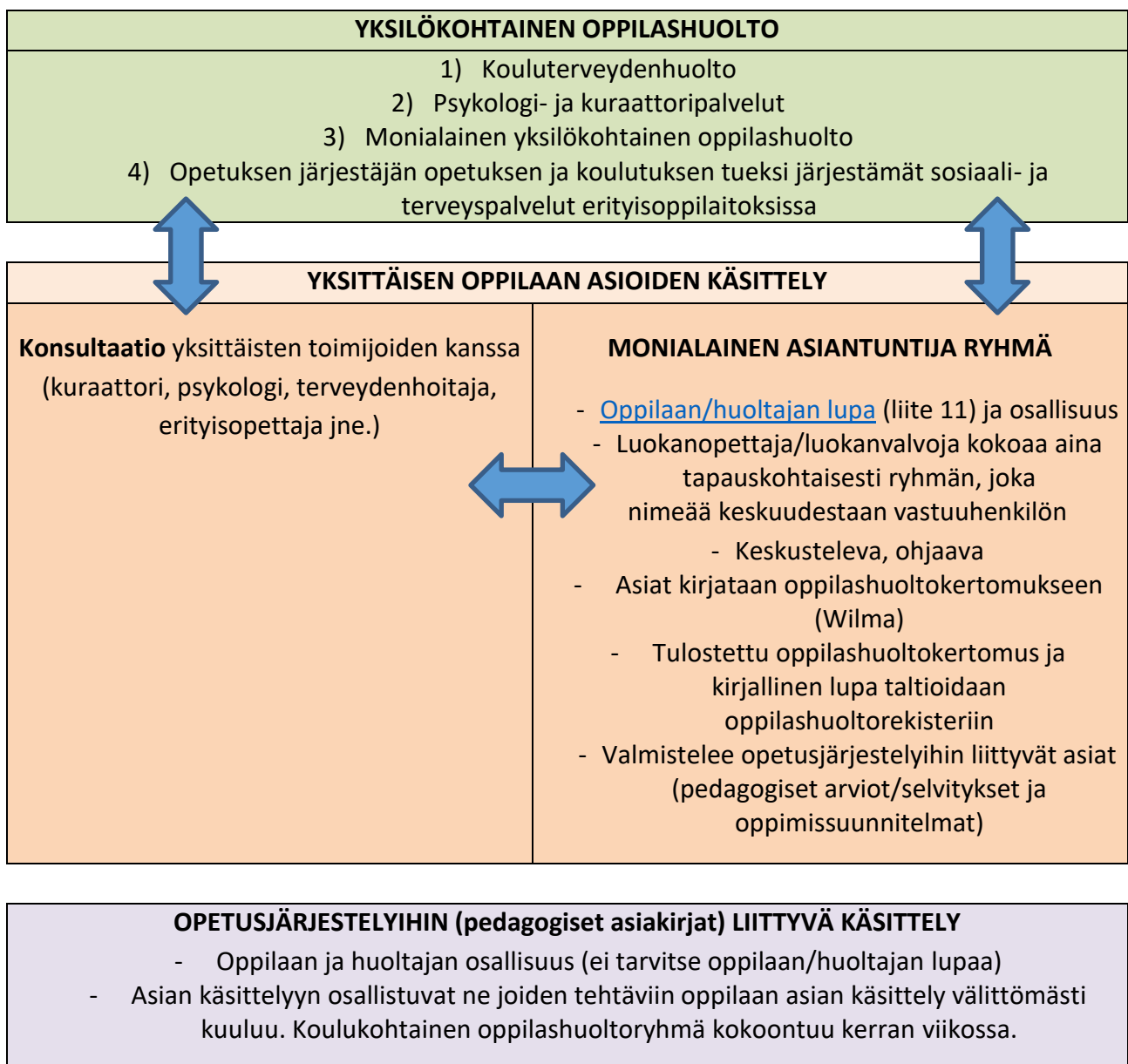
Koulun turvallisuuskansio tarkistetaan vuosittain ja tehdään tarvittavat päivitykset. Turvallisuuskansiossa olevat ohjeet ja vastuunjako kerrataan koulun alkaessa henkilökunnan kanssa. Oppilaille pidetään turvallisuuskävelyt aina lukuvuoden alkaessa ensimmäisellä luokanvalvojan tunnilla. Lisäksi kerrataan turvallisuuteen liittyviä ohjeistuksia.

Koulun turvallisuudesta pidetään huolta säännöllisillä turvallisuustarkastuksilla. Vaara-, uhka ja läheltä piti -tilanteet kirjataan [lomakkeelle](#) (liite 10), joka toimitetaan rehtorille. Mikäli havaitaan puutteita laitteissa tai tiloissa, on niistä ilmoitettava välittömästi vastuuhenkilölle tai rehtorille.

3 Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen

Yksilökohtaisella oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluja, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista oppilashuoltoa. Oppilashuollon palvelut tulee järjestää lain edellyttämässä määräajassa. Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä koulun työpäivänä sen jälkeen, kun oppilas, huoltaja tai muu henkilö on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä.

Oppilashuollon toiminnan lähtökohtana on koulun arkipäivässä esiintyvien huolenaiheiden havaitseminen. Sitä pienemmillä toimilla selvitetään, mitä aikaisemmin huoli havaitaan ja mitä aikaisemmin se otetaan puheeksi eri osapuolten kanssa. Kuviossa 9 on esitetty yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen.

Kuvio 9.

Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen.

Yhteistyö kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa

Laajassa terveystarkastuksessa kouluterveydenhoitaja ja lääkäri arvioivat yhdessä oppilaan terveyden ja hyvinvoinnin lisäksi aina myös koko perheen hyvinvointia ja huoltajat kutsutaan mukaan. Tarkastukseen sisältyy vanhempien haastattelu sekä opettajan arvio oppilaan selviytymisestä koulussa ja tarvittaessa tehdään yhteistyötä muiden oppilashuollon toimijoiden kanssa.

Terveystarkastuksissa kerätään anonyymiä tietoa luokan ja koulun hyvinvointitilanteesta. Tätä tietoa hyödynnetään oppilashuollon yhteisöllisten toimenpiteiden suunnitteluun, oppilashuollon toimintasuunnitelman laadintaan ja kuntatason suunnittelutyöhön.

Ranuan yläasteella on käytössä terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä opetushallituksen yhdessä laatimat lomakkeet, jotka löytyvät osoitteesta http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/tyon/lomakkeet/lomakkeet_koulu_ja_opiskeluterveydenhuoltoon.

Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa

Oppilaiden sairauden vuoksi tarvitsema tuki ja hoito koulussa voi olla monenlaista. Tyypillisiä ovat erityisruokavaliot ja lääkitykset koulupäivän aikana. Myös muuta tukea, hoitoa tai apuvälineitä voidaan tarvita. Oppilaan terveyden ja sairauden hoitoon liittyvien tuen tarpeisiin suunnitellaan yksilölliset tukimuodot yhteistyössä huoltajien, kouluterveydenhuollon ja tarvittaessa erikoissairaanhoidon kanssa.

Luokanvalvoja kerää 7-luokan oppilailta ja aina uusilta oppilailta tiedot ruoka-aineallergioista ja toimittaa ne keittiölle.

Opettajien huoneessa olevaan lääkekaappiin on varattu nopeasti verensokeria kohottavaa sokeripitoista tuotetta.

Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä

Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen osalta määritellään tapauskohtaisesti pedagogisissa asiakirjoissa.

Tehostetun tuen aloittaminen ja järjestäminen tulee käsitellä **pedagogiseen arvioon** perustuen **moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä**. Pedagogisen arvion tekemisessä on mukana opettajan lisäksi huoltaja, oppilas ja mahdollisesti myös muita oppilaan kanssa työskenteleviä henkilöitä. Oppilaalle järjestettävä **tehostettu tuki** kirjataan **oppimissuunnitelmaan**, joka on luokanopettajan/luokanvalvojan/aineenopettajan/erityisopettajan yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa laatima suunnitelma tehostetusta tuesta. Jos oppilaalle annettava tehostettu tuki ei riitä, oppilaalle tulee tehdä **pedagoginen selvitys**. Pedagogisesta selvityksestä ilmenee oppilaan vahvuudet, kehitettävät alueet sekä hänen saamansa tehostettu tuki ja arvio mahdollisista pedagogisista ja/tai oppilashuollollisista järjestelyistä. Rehtori tekee **erityisen tuen** päätöksen

koulun esityksen (tehdään oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa moniammatillisena yhteistyönä) ja pedagogisen selvityksen perusteella.

Joustavan perusopetuksen luokalle on haku vuosittain keväällä. Rehtori tekee viranhaltijapäätöksen luokalle siirtämisestä joustavan perusopetuksen luokanopettajan esityksen pohjalta. Hakuprosessissa kuullaan oppilasta, huoltajaa ja tarvittaessa muita asiantuntijoita.

Oppilashuollon tuki kurinpitörangaistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Kurinpitörangaistuksia ovat kirjallinen varoitus ja oppilaan erottaminen enintään kolmeksi kuukaudeksi. Kurinpitörangaistuksien yhteydessä on huolehdittava siitä, että oppilaalle järjestetään riittävä oppilashuolto. Kurinpitotoimiin johtaneet tilanteet voivat johtua monista eri syistä. Niitä ovat usein edeltäneet erilaiset koulunkäyntiä ja opiskelua häirinneet tapahtumat. Kurinpitörangaistuksiin johtaneisiin tilanteisiin voi liittyä piirteitä, jotka edellyttävät sekä välittömiä tukitoimia että pitkäjänteisempiä ratkaisuja oppilaan koulunkäynnin varmistamiseksi.

Jos oppilas on käyttäytymisellään uhannut turvallisuutta tai aiheuttanut toisille vaaraa, tarvitaan yksilöllisiä tukitoimia myös teon kohteiksi joutuneille. Asian käsitteleminen koko kouluyhteisön tasolla lisää turvallisuutta ja ohjaa oppilaita myös myöhemmin hakeutumaan tarvittaessa avun piiriin. Oppilashuollon näkökulmasta tuen tarpeessa voi olla samanaikaisesti useampi: moitittavasti toiminut (tekijä) ja oppilas tai oppilaat joihin teko on kohdistunut (uhri/uhrit). Oppilashuollon tukea voidaan tarvita myös koko yhteisön tasolla, jos yksittäisen oppilaan toiminta on aiheuttanut koko koulussa turvattomuutta tai pelkoa. (Katso Ranuan yläasteen kriisisuunnitelma.)

Mahdollisuudet opiskeluun ja siihen liittyvä ohjauksen tuki tulee turvata mahdollisimman pian, jotta oppilas ei jää jälkeen opetuksesta. Opetuksen järjestämisessä noudatetaan samoja periaatteita kuin oppimisen tuen järjestämisessä muutenkin. Oppilaalle voidaan laatia oppimissuunnitelma. Opintojen ohjaaminen ja tarvittavat opiskelun tukeen liittyvät menettelytavat suunnitellaan oppilaan tarpeiden mukaan. Usein tarvitaan yhtäaikaisesti sekä kouluterveydenhuoltoon että kuraattori- ja psykologityöhön liittyviä tukitoimia.

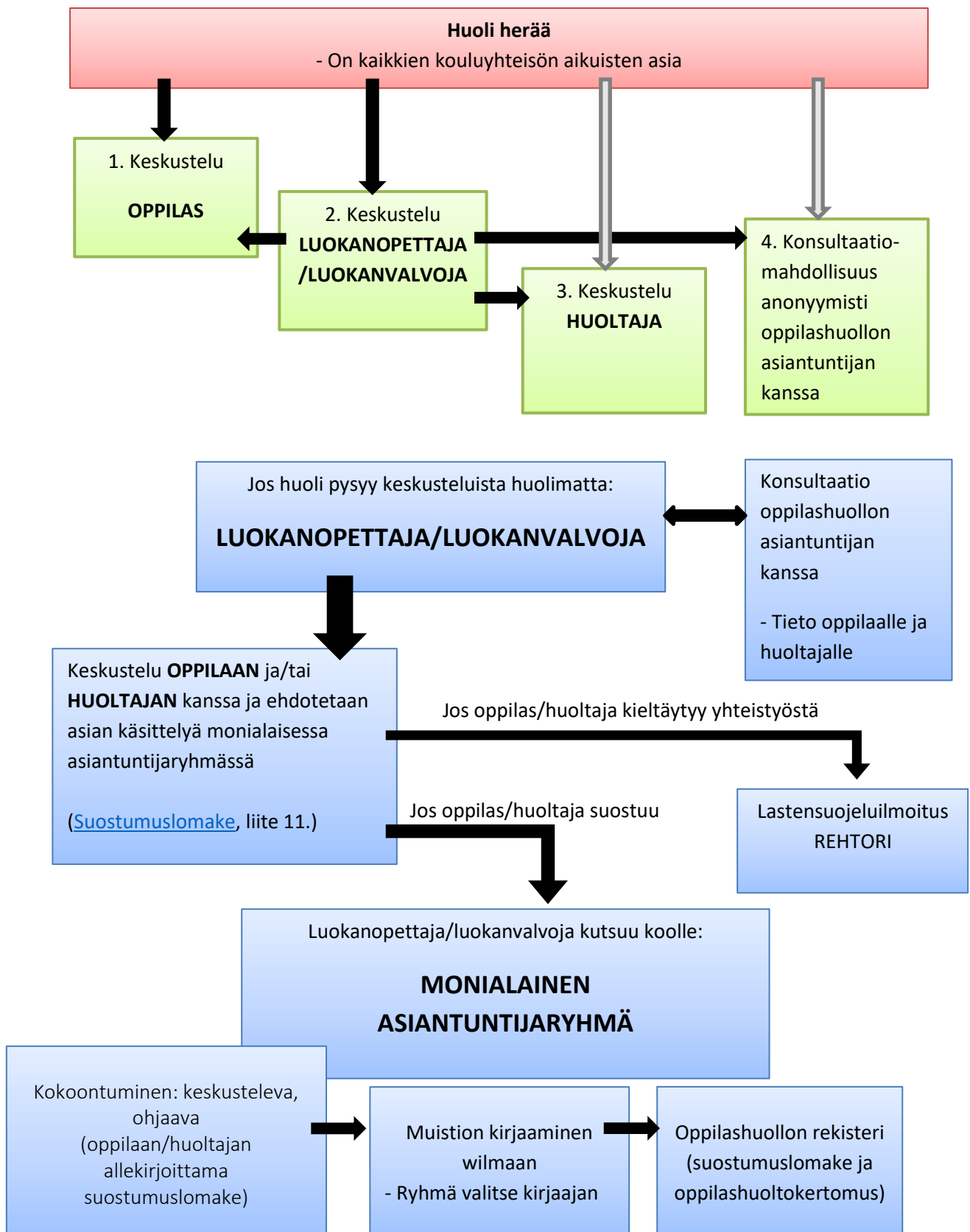
Kurinpitörangaistuksien lisäksi koululainsäädännössä⁸ on määritelty koulussa käytettävät ojentamis- ja turvaamiskeinot, kuten jälki-istunto ja kasvatust keskustelu. Muita kuin lakiin perustuvia keinoja ei saa käyttää.

Asiantuntijaryhmän kokoaminen ja suostumuksen hankkiminen sekä ryhmän yhtenäiset menettelytavat yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelyssä

Yksittäistä oppilasta koskeva prosessi huolen heräämisestä asian käsittelyyn monialaisessa asiantuntijaryhmässä on kuvattu kuviossa 10. Yksilökohtainen oppilashuolto kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville. Luokanopettaja/luokanvalvoja kokoaa harkintansa mukaan monialaisen asiantuntijaryhmän, mikäli huoli ei ole poistunut oppilaan ja/tai huoltajan kanssa käytyjen keskusteluiden jälkeen. Luokanopettaja/-valvoja voi tarvittaessa konsultoida oppilashuollon eri asiantuntijoita, selvittääkseen mikä kokoonpano on toimivin oppilaan asian

⁸ Perusopetuslaki 628/1998: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628#L7P36>.

eteenpäin viemiseksi. Luokanopettaja/-valvoja keskustelee asiasta oppilaan ja huoltajan kanssa, ja kysyy luvan asian käsittelyyn monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

Kuvio 10. Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittely monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

Oppilashuoltoa toteutetaan **yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa**. Oppilaan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Oppilas voi painavasta syystä kieltää huoltajaansa osallistumasta itseään koskevaan oppilashuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhuollon tietoja huoltajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä oppilashuollon palveluja.

Mikäli oppilas ja huoltaja kieltävät asian käsittelyn monialaisessa asiantuntijaryhmässä eikä asian hoitaminen etene yhteistyössä, on oppilaasta tehtävä lastensuojeluilmoitus.

Ranuan kunta - päivystävä sosiaalityöntekijä arkisin klo 8 - 15, puhelin 040 635 3901

Oppilashuoltokertomusten laatiminen ja säilytys

Tapauskohtaisesti koottava monialainen asiantuntijaryhmä valitsee keskuudestaan kirjaajan, joka laatii oppilashuoltokertomuksen wilman muistioihin ([paperinen pohja](#) löytyy liitteestä 11), joka tulostetaan oppilashuollon rekisteriin yhdessä suostumuslomakkeen kanssa. Oppilashuollon rekisteriä ylläpitää rehtori ja siihen taltioidaan kertomukset jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi

Yhteistyö muiden paikkakunnalla nuorten kanssa toimivien kanssa toimii muun muassa Silta-työryhmän kautta. Koululle on nimetty koulupoliisi. Muu yhteistyö sovitaan ja järjestetään tarvittaessa eri tahojen kanssa, esim. erikoissairaanhoito.

4 Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Huoltajalla on oikeus yhteistyöhön koulun kanssa esimerkiksi, kun lapselle laaditaan oppimissuunnitelmaa tai käsitellään tehostetun tuen aloittamista ja järjestämistä pedagogisen arvion perusteella. Huoltajalla on oikeus tulla kuulluksi ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä ja jos oppilaan opiskelu järjestetään erityisin opetusjärjestelyin.

Koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laadinnassa, toteuttamisessa sekä arvioinnissa oppilaille ja huoltajille annetaan mahdollisuus osallistua monella tavalla:

- Koulussa toimiva oppilaskunnan hallitus ottaa kantaa suunnitelmaan
- Koulukohtaisen oppilashuollon päivittäminen käsitellään yhteisöllisessä oppilashuollossa
- Tiedottaminen tapahtuu kulloiseenkin tilanteeseen sopivalla tavalla: esimerkiksi Wilma, huoltajaillat, huoltajavartit, luokanvalvojan tunnit, henkilökohtainen kontakti jne.
- Oppilashuollon periaatteista ja menettelytavoista tiedotetaan oppilaille ja huoltajille vuosittain syystiedotteessa sekä Wilma-tiedotteena
- Vanhempainyhdistys tukee yhteistyötä kotien ja koulun välillä

5 Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Opetuksen järjestäjä arvioi oppilashuollon toteutumista ja vaikuttavuutta yhteistyössä kunnan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa.

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjäkohtaisesta oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialaisen **oppilashuollon ohjausryhmä**. Koulutasolla näistä vastaa **koulukohtainen oppilashuoltoryhmä**.

Koulun yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä arvioi toukokuussa oppilashuoltosuunnitelman toteutumisen kuluneelta lukuvuodelta. Seurattavia asioita ovat muun muassa ruokailut, oppitunnit, välitunnit, kiusaaminen, tuen saaminen ja viihtyminen koulussa.

Oppilaille tehdään lukuvuoden aikana erilaisia kyselyitä.

Oppilashuollon toteutumista seurataan ja arvioidaan myös koulun vuosisuunnitelman ja opetussuunnitelman seurannassa sekä laatuarvioinnin yhteydessä. Seurannan keskeisistä tuloksista tiedotetaan hyvinvointilautakuntaa, huoltajia ja muita yhteistyötahoja. Tiedottaminen tapahtuu lautakuntaan tiedotusasiانا. Huoltajia tiedotetaan Wilma-tiedotteilla sekä huoltajailloissa. Muita yhteistyötahoja tiedotetaan yhteisissä palavereissa.

6 Ranuan yläasteen ohjaussuunnitelma

Ohjaussuunnitelman tavoitteena on selkeyttää ohjaustyön käytänteitä ja toimintamalleja sekä antaa tietoa ja tukea ohjaustyötä tekeville. Ohjauksen järjestämisen pääperiaatteet, keskeisimmät tavoitteet ja sisällöt perustuvat valtakunnalliseen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin (2014) ja kunnalliseen opetussuunnitelmaan (2016).

6.1 Ohjauksen järjestämisen rakenteet ja toimintatavat

Ohjauksen tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä siten, että oppilas kykenee edistämään opiskeluvalmiuksiaan ja sosiaalista kypsymistään sekä kehittämään elämänsuunnittelun kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. Oppilas on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva jäsen. Ohjaus on luottamuksellista ja siinä huomioidaan aina oppilaan ikä. Jokainen oppilas on yksilö, jolla on oikeus omiin tarpeisiinsa nähden riittävään ohjaukseen. Ohjauksen tuella oppilas tekee omiin kykyihinsä ja kiinnostuksiinsa perustuvia opiskelua, koulutusta, arkielämää ja elämänuraa koskevia ratkaisuja. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on edistää koulutyön tuloksellisuutta, lisätä hyvinvointia koulussa sekä ehkäistä syrjäytymistä. Oppilaan turvallista siirtymistä opintopolun nivelvaiheissa tuetaan luokanopettajien, aineenopettajien, oppilaanohjaajan ja toisen asteen opinto-ohjaajien välisellä yhteistyöllä. Tässä työssä peruskoulun opinto-ohjaajalla on keskeinen tehtävä.

Ohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten.

Ohjaus muodostaa koko perusopetuksen kestävän jatkumon. Se on jatkuvaa, vuorovaikutteista ja tavoitteellista toimintaa. Ohjausta toteutetaan yhteistyössä kaikkien koulun toimijoiden kanssa.

Alaluokilla ohjaus on osa opetusta ja koulun toimintaa. Opinto-ohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Oppimisen ja opiskelun ohjaus ja oppilaan henkilökohtaisen kasvun ja kehityksen tukeminen ovat alaluokilla ohjauksen tavoitteena. Alaluokilla oppilaan ohjauksen merkitys korostuu mm. valintatilanteessa. Työelämään tutustuminen tarkastellen eri henkilöiden ammattien ja työtehtävien kautta on osa alaluokkien ohjausta.

Yläluokilla jatketaan kasvun ja kehityksen tukemista. Eri oppiaineissa ohjaus linkittyy muuhun opetustyöhön. Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Opettajat auttavat oppilaita oivaltamaan työelämän ja oman oppiaineensa yhteyden ja kannustavat oppilaita kiinnittämään huomiota opiskeltavien asioiden merkitykseen tulevaisuuden kannalta. Luokanvalvojan vastuulla on oman luokkansa oppilaiden tuntemus ja yhteistyö kodin kanssa. Vuosiluokilla 8 ja 9 jatko-opintosuunnitelmat ja niihin liittyvä pohdinta lisääntyvät. Toiselle asteelle hakeutumista pohditaan erityisesti perusopetuksen viimeisenä vuonna niin oppilaiden, opiskelijoiden kuin huoltajien kanssa. Opintojenohjauksessa päävastuu ja ohjauksen koordinointi on opinto-ohjaajalla.

OPPILAANOHJAUKSEN TUNTIJAKO

Oppilaanohjauksen tunnit (yhteensä 2 vuosiviikkotuntia) on jaettu kaikille yläkoulun vuosiluokille. Seitsemännellä luokalla oppilaanohjausta on 0,8 vuosiviikkotuntia (1.-4. jaksot 1 vvh), kahdeksannella luokalla 0,4 vuosiviikkotuntia (1. ja 5. jakso 1 vvh) ja yhdeksännellä luokalla 0,8 vuosiviikkotuntia (1.-4. jaksot 1 vvh). Näin oppilaanohjauksen sisällöt voidaan jakaa järkeviksi asiakokonaisuuksiksi, jotka palvelevat jokaista luokka-astetta.

Oppilaanohjauksesta ei anneta numeroarviointia.

OPPILAANOHJAUKSEN SISÄLLÖT VUOSILUOKITTAIN

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt oppilaanohjauksen keskeiset sisältöalueet ovat oppiminen ja opiskelu (S1), itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu (S2), opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot (S3), työelämään tutustuminen (S4) ja jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen (S5).

7. vuosiluokka: S1, S4

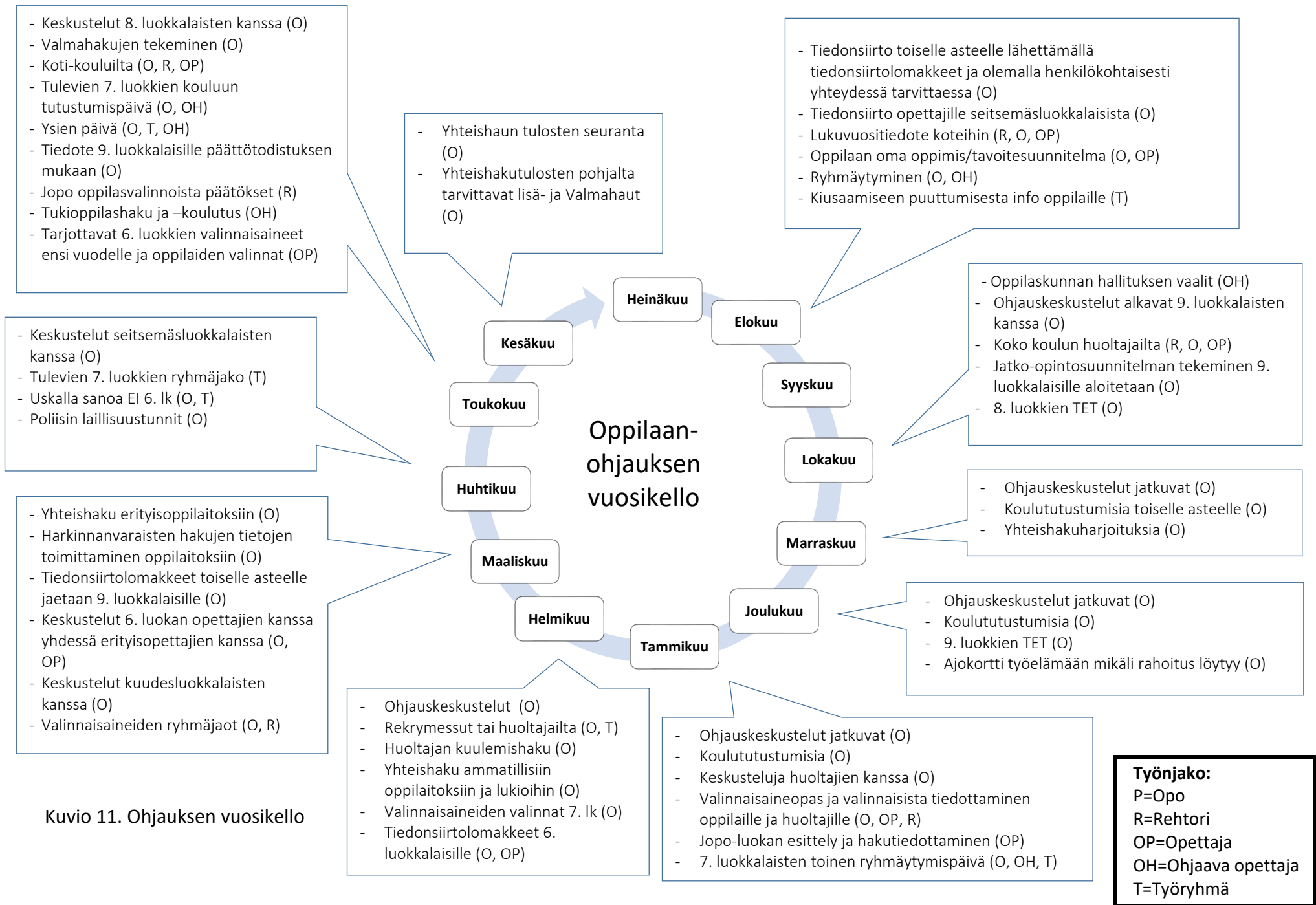
8. vuosiluokka: S2, S4, S5

9. vuosiluokka: S3, S4, S5

Opinto-ohjauksen tarkemmat sisältökuvaukset ja tavoitteet löytyvät opetussuunnitelmasta.

OPPILAANOHJAUKSEN VUOSIKELLO

Ohjauksen vuosikellossa on esitetty keskeisiä ohjaukseen liittyviä asioita vuosiluokille 6-9. (Kuvio 11).

Kuvio 11. Ohjauksen vuosikello

Työnjako:
P=Opo
R=Rehtori
OP=Opettaja
OH=Ohjaava opettaja
T=Työryhmä

6.2 Työn- ja vastuunjako

OPPILAS: Oppilaan tulee osallistua opetukseen, johon hänet on otettu, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta. Oppilaan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti. Oppilas opettelee kantamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja oman tulevaisuutensa suunnittelusta sekä tekemään valintoja oman kehittyvän itsetuntemuksensa pohjalta. Oppilas vaikuttaa oppilaskunnan jäsenenä koulun toimintaan. Yläkoulussa tukioppilaalla on arvokas tehtävä vertaisohjaamisessa.

HUOLTAJAT: Oppivelvollisen huoltajan tehtävänä on huolehtia siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Huoltajat tukevat oppilaan koulupolkua ja rohkaisevat oppilasta ottamaan hänelle sopivia askeleita kohti tulevaisuuden koulutusta ja ammattia. Huoltajat valvovat oppilaan arkirutiineja ja kotona tehtäviä koulutöitä sekä ovat tarvittaessa yhteydessä kouluun. Kodin ja koulun välinen luottamuksellinen ja luonteva yhteistyö tukevat lapsen myönteistä kehitystä ja oppimista.

LUOKANOPETTAJA/-VALVOJA: Luokanopettaja/-valvoja on oppilaan lähiohjaaja, joka kannustaa ja ohjaa oppilaitaan koulun arjessa. Hän työskentelee oppilaidensa opintojen sujumisen ja hyvinvoinnin edistämiseksi yhdessä muiden ohjauksen toimijoiden kanssa. Luokanopettaja perehdyttää 7. luokan alussa koulun tapakulttuuriin sekä vastuun ottamiseen omien asioiden hoitamisessa. Luokanopettaja/-valvoja luo yhteisöllisyyttä ja turvallista opiskeluympäristöä ryhmässään. Hän pitää yhteyttä huoltajiin esim. Wilman välityksellä tai henkilökohtaisilla tapaamisilla (huoltajaillat ja huoltajavartit/arviointikeskustelut). Luokanopettajan/-valvojan tehtävänä on seurata poissaoloja ja koulutyön sujuvuutta sekä puuttua ongelmiin mahdollisimman pian. Luokanopettaja/-valvoja huolehtii koulun asioiden tiedottamisesta oppilaille ja huoltajille sekä huolehtii, että oppilaiden rangaistukset tulee suoritettua. Luokanopettaja/-valvoja osallistuu tarvittaessa oppilashuoltoryhmän kokouksiin ja välittää näistä informaation oppilasta opettaville opettajille ja muille tarpeellisille tahoille. Luokanopettaja/valvoja on päävastuussa siitä, että oppilaan pedagogiset asiakirjat ovat ajantasalla. Luokanopettaja/-valvoja voi antaa luvan enintään kolmen päivän poissaoloon.

AINEENOPETTAJA: Aineenopettajan tehtäviin kuuluu oman aineen tavoitteisiin, sisältöihin ja arviointiin perehdyttäminen. Aineenopettaja ohjaa oppimaan oppimista, vertais- sekä itsearviointia ja selvittää oman aineen päättöarvioinnin kriteerit. Aineenopettaja seuraa oppilaan kehitystä ja tarjoaa tukea tarvittaessa sekä luo positiivista asennetta opiskelua kohtaan. Hän pitää tarvittaessa yhteyttä huoltajiin esim. Wilman välityksellä tai henkilökohtaisilla tapaamisilla. Aineenopettajat käyttävät monipuolisia työmenetelmiä, joiden avulla oppilasta tuetaan hänen kehittyksessään yksilönä ja yhteisön jäsenenä. Aineenopettajat tekevät yhteistyötä oppiaineiden välillä ja tarvittaessa myös erityisopettajan kanssa. Aineenopettajat täydentävät oman oppiaineensa osalta oppilaan pedagogisia asiakirjoja. Aineenopettaja antaa tukea ja tietoa työelämästä opettamansa aineen osalta oppilaan jatko-opintosuunnitelmia varten. Aineenopettaja huolehtii, että uhka oppilaan heikosta kouluarvosanasta (nelosvaroitus) annetaan ajoissa huoltajille tiedoksi. Aineenopettaja informoi luokanvalvojaa ja oppilaanohjaajaa opintomenestymisen muutoksista sekä merkitsee poissaolot ja muut tuntimerkinnot Wilmaan.

JOUSTAVAN PERUSOPETUKSEN OPETTAJA: JOPO-opettaja ohjaa oppilaitaan joustavasti toteutetussa perusopetuksessa yhteistyössä muiden aineiden opettajien kanssa. JOPO-opettaja vastaa oppilaidensa opetuksesta ja ohjauksesta opettamisissaan oppiaineissa ja käyttää opetuksessa

sekä ohjauksessa oppilasta tukevia monipuolisia ja vaihtelevia työtapoja. Hän huolehtii koulun ulkopuolella tapahtuvassa opiskelussa oppilaille riittävän ohjauksen ja opetuksen. Hän vahvistaa opiskelijan oppimismotivaatiota ja positiivista minäkuvaa sekä elämänhallintataitoja. JOPO-opettaja laatii oppilailleen yhteistyössä oppilaan, huoltajan, erityisopettajan ja muiden oppilasta opettavien opettajien kanssa yleisen tai tehostetun tuen oppimissuunnitelman tai erityisen tuen oppilaalle HOJKSin. JOPO-opettaja tekee yhteistyötä joustavaan perusopetukseen liittyvissä asioissa mm. työpaikoilla tapahtuvassa oppimisessa, työpaikkaopiskelun toteuttamisessa ja sen arvioinnissa.

OPPILAANOHAJAAJA: Oppilaanohjaaja on ohjauksen asiantuntija koulussa. Hänellä on päävastuu oppilaanohjauksen suunnittelusta ja toteuttamisesta vuosiluokilla 7–9. Oppilaanohjaajan ohjaustehtävät liittyvät oppilaan kasvun tukemiseen, oppimisen ohjaamiseen ja urasuunnitteluun. Oppilaan itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden vahvistaminen koulunkäynnin eri vaiheissa ja valinnoissa, erityisesti nivelvaiheissa ja siirtymissä on keskeistä oppilaanohjaajan työssä. Oppilaanohjauksen oppitunnit, pienryhmäohjaus, ohjauskeskustelut, tiedottaminen ja moniammatillinen yhteistyö mm. koulujen, oppilaitosten ja työelämän kanssa ovat oppilaanohjaajan työtapoja. Oppilaanohjaajan antama yksilöllinen ohjaus kohdentuu tuen tarpeen mukaisesti. Erityisen tuen aikana oppilaanohjaajan antamassa ohjauksessa korostuu oppilaan valmistautuminen jatko-opintoihin ja tuettu siirtymä toiselle asteelle.

Urasuunnittelun ohjaus on koulussa oppilaanohjaajan vastuualuetta. Itsetuntemus, ammattien ja työelämän tuntemus ja tieto sopivista jatko-opintovaihtoehtoista ovat oppilaan tulevaisuuden suunnittelun perusta. Ohjausprosessin aikana oppilaanohjaaja järjestää oppilaille mahdollisuuksia hankkia kokemuksellista tietoa erilaisista koulutusvaihtoehtoista ja oppilaitoksista (vierailut, koulutuskokeilut) sekä työelämästä. Oppilaanohjaaja hoitaa oppilaidensa työelämään tutustumisen järjestelyn ja ohjauksen (mm. TET-jaksot).

Koulun vaihtuessa ja koulupolun siirtymävaiheissa oppilaanohjaaja osallistuu valmisteluun ja ohjaa oppilasta siirtymiseen liittyvissä asioissa. Oppilaanohjaaja vastaa oppilaiden ohjauksesta jatkokoulutukseen hakemisessa, yhteishaun järjestelyistä koulussa, oppilaidensa sijoittumisen seuraamisesta ja jälkiohjauksesta. Oppilaanohjaaja tekee yhteistyötä huoltajien kanssa oppilaan opiskeluun, urasuunnitteluun ja jatkokoulutukseen liittyvissä asioissa ja tiedottaa valinnanmahdollisuuksista ja niiden merkityksestä oppilaan tulevaisuudelle.

REHTORI: Rehtori vastaa koulun toiminnasta ja kehittää koulun toimintaa. Rehtori laatii työjärjestykset ja päättää vuosittain toteutuvat valinnaisryhmät. Rehtori vahvistaa työryhmän tekemän luokkajaon uusille luokille (7. luokat) ja päättää mahdollisista luokkasiirroista. Rehtori johtaa oppilashuoltoryhmän työskentelyä ja mahdollistaa kodin ja koulun yhteistyön järjestämisen. Erilaiset oppilaan opiskeluun ja koulunkäyntiin liittyvät hallinnolliset päätökset ovat rehtorin vastuulla. Rehtori luo ohjaukselle toimintaedellytykset ja huolehtii, että kaikilla ohjaukseen osallistuvilla on siihen mahdollisuus ja riittävä resurssi. Rehtori vahvistaa koulun järjestyssäännöt.

KOULUSIHTTEERI: Koulusihtteeri tuntee koulun hallinnollisen rakenteen ja toimintakulttuurin, hän huolehtii ohjauksen tukena olevista hallintojärjestelmistä. Laajan tehtävänkuvansa ansiosta hän pystyy ohjaamaan oppilaita, huoltajia ja henkilökuntaa erilaisissa käytännön tilanteissa. Koulusihtteeri tekee opiskelijatodistukset ja tulostaa tarvittavat todistukset.

ERITYISOPETTAJA: Yhteistyössä luokan- ja aineenopettajien kanssa erityisopettaja tunnistaa erityisopetusta tarvitsevat oppilaat. Hän auttaa erityisen tuen oppilaita löytämään omat

opiskelutapansa sekä tukee opettajia opetustyössään. Erityisopettaja suunnittelee ja toteuttaa tarkoituksenmukaisia tukimuotoja oppilaille sekä osallistuu pedagogisten asiakirjojen laadintaan ja päivittämiseen yhteistyössä opettajien kanssa. Luokkamuotoisessa erityisopetuksessa yhteistyö koulunkäynninohjaajan kanssa korostuu. Erityisopettaja osallistuu tiedonsiirtoon nivelvaiheissa.

LAAJA-ALAINEN ERITYISOPETTAJA: Laaja-alainen erityisopettaja kartoittaa oppimisen tuen tarvetta, vastaa osaltaan oppimista mittaavien testien järjestämisestä, osallistuu tiedonsiirtoon nivelvaiheissa ja tukee oppilaita oppimisessaan ja koulunkäynnissään. Laaja-alainen erityisopettaja tekee tiivistä, monialaista yhteistyötä opettajien ja muiden ohjauksen toimijoiden kanssa. Laaja-alainen erityisopettaja tukee opettajia pedagogisten asiakirjojen laatimisessa.

KOULUNKÄYNNIN OHJAAJA: Koulunkäynninohjaaja tukee ohjauksellaan oppilaan koulunkäyntiä, itsenäistymistä ja itsetuntoa sekä edistää tämän oppimista ja vastuun ottamista omasta koulutyöstään. Koulunkäynnin ohjaaja toimii yhteistyössä luokan- ja aineenopettajien kanssa.

KURAATTORI: Koulukuraattori on koulun sosiaalialan asiantuntija, joka tukee tarvittaessa oppilaan hyvinvointia, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä vuorovaikutussuhteita. Kuraattorin tekemän työn tarkoituksena on järjestää oppilaalle riittävä tuki ja ohjaus sekä muut tarpeelliset toimet koulunkäyntiin ja oppilaan kehitykseen liittyvien sosiaalisten ja psyykkisten vaikeuksien poistamiseksi. Tarvittaessa kuraattori ohjaa opiskelijan saamaan muita opiskeluhuollon palveluja sekä muuta erityisen tuen tarpeessa olevaa nuorta tukevaa toimintaa.

Kuraattori keskustele luottamuksellisesti oppilaan kanssa ja tekee tarpeen mukaan yhteistyötä opettajien, perheen, viranomaisten ja muiden oppilaan elämään vaikuttavien tahojen kanssa.

PSYKOLOGI: Psykologin tehtävänä on auttaa oppilasta elämäntilanteeseen ja opiskeluun liittyvissä ongelmissa. Hän tekee myös tarvittavat oppimiseen liittyvät arvioinnit ja lausunnot.

TERVEYDENHOITAJA: Terveystenhoitaja auttaa oppilaita ymmärtämään terveiden elämäntapojen merkityksen opiskelun sujumisessa ja elämönhallinnassa. Terveystenhoitaja selvittää oppilaille tarvittaessa sairauden aiheuttamista rajoituksista ammatinvalinnassa.

YHTEISÖLLINEN JA YKSILÖLLINEN OPPILASHUOLTO: Tukee ja ohjaa tarpeen mukaan koulu yhteisöä ja oppilaita.

MUU HENKILÖKUNTA: Koko koulun henkilöstö tukee sekä toteuttaa koulun kasvatustavoitteita ja osallistuu koulun sisäiseen kasvatustyöhön. He tiedottavat havaitsemistaan työympäristöön ja oppilaiden käyttäytymiseen liittyvistä epäkohdista niistä vastaavalle henkilölle. Jokainen vastaa oman toimenkuvansa mukaan koulutyön sujumisesta sekä toimii yhteistyössä muun henkilöstön kanssa.

6.3 Ohjauksen toimintatavat

Henkilökohtainen ohjaus ja pienryhmäohjaus

Oppilaalle tulee järjestää henkilökohtaista ohjausta, jolloin oppilaalla on mahdollisuus keskustella opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvissä kysymyksissä.

On tärkeää, että opinto-ohjaaja on tavattavissa koululla päivittäin, kun oppilas tarvitsee ohjausta koulunkäyntiin liittyvissä asioissa tai hänellä herää kysymyksiä esim. jatko-opintoihin liittyen.

Pienryhmäohjausta tarjotaan tarvittaessa. Pienryhmässä voidaan käsitellä jatko-opintovaihtoehtoja, huolenaiheita koskien tulevaisuutta tai opiskelua yläasteella, opiskelumenetelmiä tai tuntityöskentelyä/kokeisiinvalmistautumista. Kyseessä on vertaistuki. Muita aiheita voi olla vaikkapa aggressionhallinta (ART) tai neuropsykologiset ongelmat ja sosiaalisten taitojen kehittäminen sekä jännittäminen. Pienryhmäohjauksessa voidaan tehdä yhteistyötä jonkin kolmannen sektorin osapuolen tai terveydenhuollon kanssa.

Luokkamuotoinen ohjaus

Luokkatunnilla käsitellään kaikille yhteisiä ohjaukseen liittyviä asioita. Oppilaanohjauksen tunnit ovat oppisisältöjen lisäksi tärkeä kanava tiedottamiselle ja esim. työelämään tutustumisen järjestämiselle. Luokkatunnit antavat oppilaille ja opinto-ohjaajalle mahdollisuuden säännölliseen kohtaamiseen.

6.4 Yhteistyö ohjauksessa

Työelämäyhteistyö

Vuosiluokilla 7-9 tärkeän osan yhteistyöstä muodostavat oppilaiden työelämään tutustumisjaksot (TET). Tet-jaksoja on kaksi - yksi viikko 8. luokalla ja toinen viikko 9. luokalla. Tutustumispaikat sijaitsevat pääosin ranualaisissa työpaikoissa. Työelämään tutustuttamisen syventämiseksi oppilas tekee **raportin** TET-jaksosta. Oppilas voi myös toteuttaa 9-luokan TET- jaksolla oppilaitostutustumisia.

Mahdollisuuksien mukaan 8. ja 9. luokkalaisille järjestetään opintokäyntejä työpaikoille sekä yrittäjien vierailuja koululle.

Yhteistyö vanhempien kanssa

Kaikilla luokka-asteilla voidaan huoltajien ja oppilaan kanssa keskustella koulunkäyntiin liittyvistä ohjauksellisista asioista aina tarpeen mukaan. Näissä tapaamisissa on voi olla mukana esimerkiksi opinto-ohjaaja, luokanvalvoja ja erityisopettaja tai esimerkiksi psykologi/kuraattori.

Huoltajien osallistumista ohjaustilanteisiin pyritään lisäämään etenkin 9. luokalla. Oppilaille tiedotetaan yhteishaun valintaperusteet, käytänteet ja aikataulut 9. luokan aikana. Opintopolku.fi -sivuilta löytyy tietoa huoltajille yhteishausta. Viimeistään huoltajan kuulemishaun yhteydessä kaikille huoltajille tiedotetaan yhteishausta, käytännön toteutuksesta, aikatauluista ja oppilaan hakutoiveista. Huoltajan kuulemishakuun liittyvällä lomakkeella kuullaan huoltajaa oppilaan jatko-opintoihin hakeutumisessa.

Ennen yhteishakua voidaan järjestää huoltajailta/koulutus- tai rekrymessut joissa tiedotetaan jatko-opinnoista ja esitellään lähialueen ammatillista koulutusta ja lukiokoulutusta. Huoltajille tarjotaan mahdollisuus tavata opinto-ohjaaja henkilökohtaisesti. Yleensä myös nuori on mukana näissä

ohjaustilanteissa, koska hänen jatko-opinnoistaan keskustellaan. Ohjausyhteistyötä tehdään myös Wilman välityksellä.

Yhteistyö toisen asteen kanssa

Kahdeksannella ja/tai yhdeksännellä luokalla voidaan tehdä opintokäyntejä läheisiin ammatillisiin oppilaitoksiin. Mahdollisuuksien mukaan oppilaanohjauksen tunnilla käy esittelijöitä toisen asteen oppilaitoksista. Yhdeksännellä luokalla järjestetään myös mahdollisuus tutustua lukio-opintoihin.

NIVELVAIHEYHTEISTYÖ

Siirtyminen 6. luokalta 7. luokalle

Tulevien seitsemäsluokkalaisten opettajien kanssa järjestetään tiedonsiirtopalavereja, jotta yläkoulun opettajat saavat opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömän tiedon. Tässä siirtymävaiheessa luokanopettaja vaihtuu luokanvalvojaan ja aineenopettajien määrä kasvaa. Tämän myötä oppilaan henkilökohtainen vastuu omasta koulunkäynnistään kasvaa ja oppilas voi siksi tarvita henkilökohtaista ohjausta. Tärkeää on, että tarvittavat tiedot oppilaan yksilöllisistä valmiuksista siirtyvät yläkoulun opettajille. Tiedonsiirto tehdään erillisten tiedonsiirtolomakkeiden avulla, toisen täyttää [huoltaja](#) ja toisen [luokanopettaja](#). Siihen merkitsee ensin luokanopettaja omat tietonsa ja sen jälkeen lomake käy kotona täytettävänä.

Erityisen tuen päätökset tarkistetaan 6. luokan keväällä.

Loppukevästä kuudesluokkalaiset tulevat tutustumaan yläkouluun tulevilla luokissaan. Tukioppilaat tutustuttavat oppilaita toisiinsa ja uuteen kouluun. Yläkoululle siirryttäessä järjestetään 7. luokalle ryhmätystä.

Siirtyminen 9. luokalta toiselle asteelle

Yhdeksännen luokan keväällä oppilas, yhdessä huoltajansa kanssa, täyttää [tiedonsiirtolomakkeen](#) ja palauttaa opinto-ohjaajalle luvan tiedonsiirtoon toiselle asteelle. Opettajat voivat myös muuten vaihtaa opetuksen kannalta välttämättömiä tietoja.

JÄLKIOHJAUS

Oppilaiden seuranta perusopetuksen jälkeen tehdään Opintopolku- järjestelmän avulla ja hyvällä verkostoyhteistyöllä. Oppilaat ohjataan jo lukuvuoden aikana hakemaan tarvittaessa esimerkiksi valmentavaan koulutukseen. Lisäksi kerrotaan lisähauista ja etsivästä nuorisotyöstä.

6.5 Tavoitteiden toteutumisen seuranta ja arviointi

Seurataan seuraavia osa-alueita

- Ensisijaisten hakutoiveiden toteutumisen määrä
- Oppilaiden sijoittuminen peruskoulun jälkeen koulutukseen
- Ohjauksen saavutettavuus oppilaiden ja huoltajien näkökulmasta
- Ennaltaehkäisevän oppilashuoltotyön käytännöt
- Säännöllisten yritys ja jatkokoulutus kontaktien määrä ja laatu
- Opinto-ohjaajan mahdollisuus osallistua koulutukseen

Menetelmät seurantaan

- Seurataan yhteishakuraportteja
- Toteutetaan kyselyjä oppilaille

LIITE 1 RANUAN YLÄASTEEN JÄRJESTYSSÄÄNNÖT 1.8.2019 ALKAEN

1. Käyttäytyään hyvien tapojen ja yhdessä laadittujen sääntöjen mukaisesti.
2. Huolehditaan omista vastuista ja velvollisuuksista.
3. Pidetään paikat siistinä ja hyvässä kunnossa.

Opetushallituksen ohjeiden pohjalta laaditut yksityiskohtaiset järjestyssäännöt löytyvät Ranuan koulutoimiston Wilman etusivulta osoitteesta <https://wilma.ranua.fi/Ranuan+ylakoulu>.

LIITE 2 RISKIEN KARTOITTAMINEN JA RISKIEN ARVIOINTI

[Linkki](#) (Linkki toimii vain Ranuan sivistystoimen edu-tunnuksilla)

LIITE 3 SELVITYS KOULUTAPATURMASTA

Täytä lomake ([SELVITYS KOULUTAPATURMASTA](#)) mahdollisimman pian tapahtuneen jälkeen ja toimita se kansliaan. Lomake kannattaa täyttää matalalla kynnyksellä, koska jälkepäin tapahtumia on enää mahdoton muistaa, jos niitä ei ole kirjattu ylös. Jos tapaturma on tapahtunut kotitalouden tai käsityön oppitunneilla, lomake toimitetaan rehtorille.

LIITE 4 RANUAN YLÄASTEEN KURINPITOSUUNNITELMA

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatustieteiden ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Kurinpitosuunnitelma käydään läpi oppilaskunnan hallituksessa vuosittain keväällä ja oppilaskunnan hallitus voi esittää ehdotuksia suunnitelman päivittämiseen. Kurinpitosuunnitelma on esillä Wilmassa sekä koulun kotisivuilla. Luokanopettaja tai luokanvalvoja esittelee kurinpitosuunnitelman luokalleen jokaisen lukuvuoden alussa. Kurinpitosuunnitelma päivitetään tarvittaessa ja se on osa koulukohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa.

Ranuan yläasteen kurinpitosuunnitelma löytyy Ranuan koulutoimiston Wilman etusivulta osoitteesta <https://wilma.ranua.fi/Ranuan+ylakoulu>.

LIITE 5 RANUAN YLÄASTEEN YHDENVERTAISUUS JA TASA-ARVOSUUNNITELMA

Tasa-arvolain mukaan oppilaitosten tulee laatia toiminnan kehittämiseen tähtäävä tasa-arvosuunnitelma eli toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma. Toiminnallinen tasa-arvosuunnittelu tukee osaltaan opetuksen ja työyhteisön kehittämistä.

Opetushallituksen oppaassa *Tasa-arvotyö on taitolaji* (2015) on runsaasti ehdotuksia ja käytännön esimerkkejä siitä, miten suunnitelmallista tasa-arvotyötä tehdään ja miten toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma laaditaan.

Yhdenvertaisuuslain 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Apua yhdenvertaisuussuunnitelman laadintaan saa sivuilta www.yhdenvertaisuus.fi ja [Koulu vailla vertaa! -opas](http://maailmankoulu.fi) (maailmankoulu.fi).

Ranuan yläasteen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma löytyy Ranuan koulutoimiston Wilman etusivulta osoitteesta <https://wilma.ranua.fi/Ranuan+ylakoulu>.

LIITE 6 KIUSAAMISEEN PUUTTUMISEN LOMAKKEET (Lomakkeet 1 - 6)

[Lomake 1 Seulonta](#)

[Lomake 2 Keskustelu kiusatun kanssa](#)

[Lomake 3 Yksilökeskustelu kiusaamiseen osallistuneiden oppilaiden kanssa](#)

[Lomake 4 Yhteiskeskustelu kiusaamiseen osallistuneiden oppilaiden kanssa](#)

[Lomake 5 Seurantakeskustelu kiusatun oppilaan kanssa](#)

[Lomake 6 Yhteinen seurantakeskustelu](#)

Ohje:

<p>1. Kaikki ovat velvollisia ilmoittamaan havaitusta kiusaamisesta. Myös oppilaille on syytä muistuttaa asiasta. Kiusaamistapausten selvittäminen on aina kuitenkin koulun aikuisten vastuulla.</p>
<p>2. Yksittäiset, ei toistuvat riitatilanteet selvitetään opettajajohtoisesti; luokanvalvoja/luokanopettaja, vakavammissa tilanteissa mukana on rehtori. Mikäli kyseessä on väkivaltaa tai omaisuuteen kohdistuvaa ilkivaltaa sisältävä tilanne, otetaan yhteys myös huoltajaan ja tarvittaessa poliisiin. Kiusaamis- tai vahinkotilanteissa on mahdollisuus myös sovittelun käyttöön.</p>
<p>3. Mikäli kiusaaminen on systemaattista ja toistuvaa, ohjautuu tapaus KiPutiimin käsittelyyn. KiPutiimiläiset selvittävät tapauksen KiVa-toimintamallin mukaan.</p> <p>Vaihe 1.</p> <ul style="list-style-type: none">• Kiusaamisen ensi vaiheessa vastuuhenkilö on aikuinen, joka saa tiedon mahdollisesta kiusaamisesta. Hän täyttää KiPu-lomakkeen (lomake 1), joka toimitetaan KiPutiimille. KiPutiimi arvioi onko kyseessä kiusaaminen vai yksittäinen konfliktitilanne. <p>Vaihe 2.</p> <ul style="list-style-type: none">• KiPutiimi ottaa kiusaamistapauksen käsiteltäväkseen. Jokaista kiusaamistapausta selvittelee kaksi KiPutiimin jäsentä. Ensimmäiseksi KiPutiimi keskustelee kiusatuksi tulleen oppilaan kanssa (lomake 2). Tapaamisessa saadaan tarkennettua kuvaa siitä, mitä on tapahtunut, milloin on tapahtunut, miten pitkään kiusaaminen on jatkunut ja ketkä siihen ovat osallistuneet.• Kun kiusatun kanssa on puhuttu, käydään erilliset keskustelut niiden kiusaamiseen osallistuneiden kanssa, joiden nimet ovat tulleet esille silloin, kun kiusaamisesta on ilmoitettu opettajalle/KiPutiimille tai joiden nimet ovat nousseet esiin keskustelussa kiusatun kanssa (lomake 3). Kiusaajille tehdään selväksi, että kiusaaminen on havaittu ja että sitä ei hyväksytä. Samana päivänä keskustellaan myös kiusaajien kanssa ryhmänä, ja harkinnan mukaan mukana voi olla myös kiusattu (lomake 4). Ryhmäkeskustelussa sovitaan seuranta keskustelun ajankohta noin 1-2 viikon päähän.• Seuranta keskustelussa KiPutiimin jäsenet tapaavat aluksi kiusatun oppilaan. Hänen kanssaan varmistutaan siitä, että tilanne on muuttunut paremmaksi. (Lomake 5) Tämän jälkeen tavataan yhtä aikaa kaikki kiusaamiseen osallistuneet oppilaat, ja tarkistetaan, ovatko tehdyt sopimukset pitäneet ja kiusaaminen loppunut. (Lomake 6) Mikäli näin on tapahtunut, annetaan kiitosta ja asia jää siihen. <p>Vaihe 3. (Jos kiusaaminen jatkuu.)</p> <ul style="list-style-type: none">• Jos kiusaaminen jatkuu edelleen, järjestää KiPutiimi välittömästi laajennetun tapaamisen. Tapaamiseen osallistuvat asiaa hoitaneen KiPutiimin lisäksi rehtori ja koulukuraattori sekä kiusattu että kiusaavat oppilaat huoltajineen. Palaverissa sovitaan pelisäännöt sille, että kiusaaminen loppuu varmasti. Tarvittaessa KiPutiimi pyytää laajennettuun palaveriin mukaan myös koulupoliisin.

LIITE 7 HÄIRINTÄÄN PUUTTUMISEN LOMAKKEET

Lomakkeet

Ohjeet:

Ensimmäisellä sivulla on *Selvityspyyntö häirinnästä*, jonka häirintää kokeneen on hyvä täyttää yhdessä jonkun koulun aikuisen kanssa. Lomakkeen täyttämiseen kannattaa varata hyvin aikaa. Lomakkeelle kuvataan oppilaan kokemus mahdollisimman tarkasti. Sivun alalaidassa kysytään oppilaalta lupaa, ketkä saavat alkaa selvittämään koettua häirintää.

KOKEMUS HÄIRINNÄSTÄ		
Vihjailu, ehdotukset, seksistisiä puheita, koskettelua...		

↓

ILMAISE VÄLITTÖMÄSTI JA YKSISELITTEISESTI HÄIRITSIJÄLLE	
että koet hänen toimintansa epäasialliseksi kohteluksi ja kehota häntä lopettamaan se.	Muista, että kyse saattaa olla käyttäytymisestä, jota häiritsijä itse ei ymmärrä loukkaavaksi.

↓

JOS HÄIRINTÄ JATKUU...		
Kirjaa ylös: tapahtuma-ajat ja -paikat, mitä tapahtui, keitä oli läsnä. Kirjauksilla voi olla merkitystä mahdollisten myöhempien toimenpiteiden kannalta.	Säilytä mahdolliset todisteet esim. viestit.	Ota yhteyttä johonkin koulun aikuiseseen neuvojen ja tuen saamiseksi. → Täytä <i>selvityspyyntö häirinnästä</i> –lomake.

Toisella sivulla on *Asian käsittely oppilashuollossa* (oppilashuollon kokoonpano on se, mihin oppilas on ensimmäisellä sivulla antanut luvan). Tälle lomakkeelle kirjataan suunnitelma häirintäkokemuksen selvittämiseksi. Suunnitelmassa on olennaista miettiä kohtaavatko tässä selvittelykeskustelussa häirintää kokenut ja häirintään osallistunut/osallistuneet, vai kuullaanko osapuolia vain erikseen.

Kolmannella sivulla on *Häirintätilanteen selvittely* –muistio, johon kirjataan keskustelun keskeiset asiat sekä sovitut jatkotoimenpiteet ja mahdollisen seurantakokouksen sopiminen.

Neljännellä sivulla on *Mahdollinen seuranta* –muistio.

TILANTEEN SELVITTELY	
Sekä häirinnän esille ottanutta, että toista/toisia osapuolia kuullaan erikseen. Kuulemisessa pyritään selvittämään tapahtumat ja niiden perusteiksi esitetyt väitteet. Keskustelut kirjataan ylös.	Asiaa hoitavat oppilashuollon edustajat (2) kutsuvat tarvittaessa osapuolet keskustelemaan yhdessä asiasta.

↓

YHTEINEN TAPAAMINEN	
Keskustelussa selvitetään tapahtumien kulku, kuullaan asianomaisia ja sovitaan, miten jatkossa käyttäydytään. Keskustelusta tehdään muistio yksityisyydensuoja huomioiden. Keskustelut kirjataan ylös.	Oppilashuollon edustajat voivat tarvittaessa ottaa yhteyttä kouluterveydenhoitoon/psykologisiin/kuraattoriin henkilökohtaisen avun saamiseksi.

↓

TILANTEEN SEURAAMINEN JA SOVITUISTA TOIMENPITEISTÄ HUOLEHTIMINEN	
Oppilashuollon edustajien tehtävänä on huolehtia, että sovitut toimenpiteet toteutuvat sekä seurattava tilannetta. Tarvittaessa pidetään seurantapalaveri.	

LIITE 8 KRIISISUUNNITELMA

[Linkki](#) (Linkki toimii vain Ranuan sivistystoimen edu-tunnuksilla)

LIITE 9 PELASTUSSUUNNITELMA

[Linkki](#) (Linkki toimii vain Ranuan sivistystoimen edu-tunnuksilla)

Pelastussuunnitelma päivitetään vuosittain lukuvuoden alussa.

LIITE 10 SELVITYS VAARA-, UHKA- JA LÄHELTÄ PITI TILANTEESTA

[Lomake](#)

Ohje:

Milloin lomake kannattaa/pitää täyttää?

- Jos työtehtäväsäsi *Sinuun työntekijänä* kohdistuu poikkeava tilanne:
 - suullinen / sanallinen häirintä
 - väkivaltatilanne
 - uhkaavaksi koettu tilanne
 - työturvallisuuteen liittyvästä ”läheltä piti -tilanne” (turvallisuušhavainnot)
- Ei tehdä oppilaiden välisistä tapahtumista
- Ilmoituksiin *ei* oppilaiden nimiä
- *Yhdessä* lähiesimiehen kanssa
 - tilanteen välitön purku esimiehen johdolla, tilanne esimiehen tietoon

Miksi lomake kannattaa/pitää täyttää?

- Oman oikeusturvan kannalta
- Haastavien tilanteiden näkyväksi saamiseksi
- Tietoja käytetään työturvallisuuden parantamistyössä

Ilmoitus välittyy suoraan työturvallisuuspäällikölle ja työsuojeluvaltuutetulle (käsitellään luottamuksellisesti)

Ilmoitus **vakavasta työtapaturmasta** on aina tehtävä aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueelle ja poliisille.

Työtapaturma on vakava, jos työntekijä menehtyy tai hänelle aiheutuu pysyvä tai vaikealaatuinen vamma. Vaikealaatuiseksi vammoiksi on katsottu muun muassa

- pitkien luiden murtumat tai murtumat, jotka voivat vaatia leikkaushoitoa, vaikeahko selkärangan murtuma,
- kasvoluiden murtumat, kylkiluiden monimurtumat ja veririnta, vaikeahko pääkallon avomurtuma, vaikea
- kaula-, rinta- tai lannerangan murtuma
- vaikea sijoiltaanmeno, josta jää pysyvää haittaa
- ruumiinjäsenen, esimerkiksi sormen tai sen osan menetys, raajan lyhentymä
- leikkaushoitoa vaatinut vatsaontelon elinten vamma
- aivovamma, josta on jäänyt lievääkin haittaa
- puheen, näön tai kuulon kadottaminen tai pysyvä heikentyminen, silmän menetys
- ihonsiirtoja vaativat palo- tms. ihovauriot, laaja palovamma tai paleltuma
- pahasti rumentava epämuotoisuus, kuten korvalehtien menetys tai nenän tai sen osan menetys sekä
- muu vaikea ruumiinvirhe
- pysyväinen vaikea terveydenhaitta tai hengenvaarallinen tauti tai vioittuma.

LIITE 11 OPPILASHUOLLON LOMAKKEET

[Suostumuslomake oppilashuoltoasian käsittelyyn](#)

Suostumuslomake tulee täyttää kaikista monialaisen asiantuntijaryhmän pitämistä yksilökohtaisista oppilashuollollisista palavereista. Lomaketta ei tarvitse täyttää uudestaan, jos samaa asiaa käsitellään myöhemmin esimerkiksi seurantapalaverissa. Seurantapalaverin kokoonpanossa ei kuitenkaan saa olla muita henkilöitä kuin mitä suostumuslomakkeessa on hyväksytty asiaa käsittelemään.

[Oppilashuoltokertomus](#)

Oppilashuoltokertomukset tehdään pääsääntöisesti Wilman välilehdelle *muistiot*. Jos muistio julkaistaan Wilmassa muille kuin palaveriin osallistuneille, tulee tähän pyytää oppilaalta/hooltajalta lupa.

Mikäli oppilashuoltokertomuksesta annetaan tietoja sivullisille, oppilashuoltokertomukseen kirjataan mitä tietoja on annettu, kenelle tietoja on annettu ja millä perusteella sekä päivämäärä.

Oppilashuollon asiakirjat ovat salassa pidettäviä ja ne arkistoidaan oppilashuollon rekisteriin.